

Yveta Dörflová, Věra Dyková
Kam se v Praze chodilo za múzami

Literární salony, kavárny,
hospody a stolní společnosti

*Kam
se v Praze
chodilo
za múzami*

Yveta Dörflová, Věra Dyková

Literární salony, kavárny,
hospody a stolní společnosti

VYŠEHRA D

Vydává nakladatelství Vyšehrad ve spolupráci
s Památkovým ústavem národního písemnictví.

Na přebalu:
Vinný lístek (návrh) od Luďka Marolda.

Na str. 4:
Kukačka od Luďka Marolda.

Na str. 8:
U stolu – Na zdar Novému roku od Luďka Marolda.

Copyright © Yveta Dörflová, Věra Dyková, 2009
Typography © Zdeněk Ziegler, 2009

ISBN: 978-80-7021-961-4

Lidská potřeba shromažďování, neutrálního místa k hovorům je stará jako svět.

Stýkali se lidé na fóru, stýkali se v klášteřích, stýkali se v salonech. Dnes není ani fóra, ani klášterů s tímto významem, ani salónů s tímto ovzduším. Dnes jsou kavárny. Myslím ty vysloveně „literární“ kavárny, daleko známé, celým městem známé kavárny, shromaždiště duchovního i bohémského světa, jako je pražská Unionka, vídeňská Central, berlínská Des Westens, pařížská Montmartre. Kavárny s docela zvláštní existencí, kterou nikdo nepochopí, dokud nepronikne až na dno, dokud se vzduchu v ní nenadýchá z plných plic.

Milena Jesenská: Kavárna

Kam jen zmizely ty kavárny, přemýšlím často, když se toulám Prahou – kavárny, v nichž člověk mohl nad šálkem černé kávy (tak zvaná turecká u nás díkybohu ještě nebyla k mání) půl dne nebo třeba celý diskutovat a kout plány, leccos se dovědět, pozorovat zajímavé lidi, někdy se s nimi i seznámit, spřátelit, nebo dokonce najít velkou lásku. A protože už tahle útočiště dávných let neexistují, spřádám teď ráda jeden velmi osobní pražský sen.

Lenka Reinerová: Kavárna nad Prahou

Knížka, kterou otvíráte, nechce zastoupit dějiny kaváren a hospod, ani nechce suplovat studie o životě v českých literárních salonech. Ostatně pokusy o tyto dějiny (některé fundované, jiné méně) již vyšly. Naše publikace se pokouší ukázat atmosféru Prahy, snaží se zachytit měnící se kolorit města od poloviny dlouhého devatenáctého století, přes dobu tolik vyzývané avantgardy a legendární bohémy v nové republice, až k mizejícímu času starých kaváren a jejich hostů na prahu druhé poloviny dvacátého století. Zprostředkuje nám setkání s prožitky kavárenské každodennosti, při kterých je náznakově zachycena základní topografie historické Prahy. Systém míst setkávání má ve městě svou vnitřní logiku, jejíž tajemství se snažíme prokázat. Představují se nám tak různé tváře noční i denní Prahy; melancholická a tajemná, ale i rušná a moderní.

Kolekce obrázků a citátů je inspirována sbírkami Památníku národního písemnictví. Rozhodly jsme se z nich téměř důsledně vycházet, a tím se nám podařilo znovu objevit a zpřístupnit zajímavé, badatelsky zapomenuté a čtenářsky poutavé materiály. Zároveň jsme je daly do nových a nezvyklých souvislostí. V knize je soustředěno více než osm set fotografií. Je reprezentativní kolekcí těch nejzajímavějších ze souboru fotografických pokladů uchovávaných ve sbírkách Památníku národního písemnictví a současně žánrových obrázků spojených s daným tématem. Soubor otištěných materiálů si nedělá nárok na úplnost, není vyčerpávající, nezachycuje všechny dochované fotografie, lehce se dotkne každého tématu, oživí paměť pomocí úryvků ze vzpomínek a korespondence. Přesto tak podává plastický obraz atmosféry jedné historické epochy, kdy lidé vstupovali do veřejného prostoru kaváren, nebo naopak kavárny vstupovaly do osudů lidí.

Nejde o vyprávění v pravém slova smyslu. Jde o pokus vytvořit knihu – výstavu. Čtenář by při listování měl procházet jednotlivými oddíly, stejně jako divák prochází výstavními sály. Literární výstava má ještě navíc své zvláštní zákonitosti a pravidla. Nemá přímočaře poučovat a vzdělávat, nechce ilustrovat dějiny literatury, ale touží diváka vtáhnout do atmosféry doby, chce ho vyprovokovat, aby si sám přečetl dílo, které je mu zde náznakem zprostředkováno.

I my vám na této knižní výstavě zprostředkováváme setkání s různými autory. Setkáte se s nimi jinak, než jste zvyklí, než je obvyklé. Naše setkání se uskuteční nejen u kavárenského stolku, v hospodě nebo dokonce kabaretu, ale i v soukromém salonu. Pokud Vás tato setkání naplní touhou sáhnout po některé z představených knih, bude náš úkol naplněn.

Problematiku salonů, kaváren, stolních společností a hospod vám představujeme jako bohatě strukturovaný

děj vnímatelný z mnoha úhlů pohledů. Ať už se jedná o salony nebo o kavárny a hostince, vždy jsou to místa, kde se nejdříve setkávala obrozující se česká společnost, později tyto prostory přispívaly ke vzniku tzv. moderních směrů v literatuře. Jsme u počátku nové české kultury v nejšířím slova smyslu. Vznikaly zde rituály, nejdříve vlastenectví, později vytváření některých -ismů bylo prožíváno jako vzrušující hra, kterou někteří hráli smrtelně vážně, jiní se na ni dívali s odstupem. Prostředí, kam se chodilo „za múzami“, to je jak za zábavou, tak za vzděláním, ovlivňovalo demokratický charakter celé české kultury. Hosta, se kterým se jeden den setkáte v některém z pražských salonů, další den potkáte v jedné z mnoha kaváren, nebo i v poslední putyce na periférii Prahy. Nebylo by spravedlivé, abychom při toulkách těmito ulicemi zapoměly na drobné a dávno zaniklé zpěvní síně a kabarety, ve kterých sice nebylo moc umění, ale zato mnoho nadšení.

Naše knížka je koláží obsáhlých i stručných citátů z autobiografické beletrie, korespondence, ale především z bohaté, početné memoárové literatury. Ukazuje se, že obraz doby ve vzpomínkách těch, kteří ji prožili, se občas výrazně liší od pozdějších interpretací. Chtěly jsme vám pomocí dobových textů přiblížit atmosféru zmizelé Prahy.

Život pražské společnosti jsme se snažily přiblížit nejen vzpomínkami, ale zejména fotografiemi, ať už portrétními nebo dobovými snímky města. Nepoložily jsme důraz ani tak na vnímání fotografie po umělecké stránce, i když některé portréty vytvořili známí umělci fotografové, jako na její vypovídající pramennou hodnotu. Chtěly jsme ukázat, že i fotografii lze číst, a tak je v našem pojetí fotografie určena ke čtení, stává se zde spíše novým druhem historického pramene než druhem výtvarného umění, nebo ilustrace. Zjistíte, že při správném čtení vhodně doplňuje názory a vzpomínky citovaných autorů i útržky z dobového tisku. Vytváří pomocí drobných místopisů topografii města.

Spletitost vztahů a vazeb propojených napříč historií, osobními příběhy i velkými dějinnými událostmi, tak jak procházely jednotlivými salony, kavárnami, hospodami a putykami není možné úplně zobrazit. Ani nedokážeme přesně zachytit atmosféru a náladu některého okamžiku. Fotografie žije tím, co do ní vkládáme. Snažme se v ní vidět tu zašlou slávu, romantičnost i majestátnost doby, ale hlavně malebnost a tajemnost Prahy.

Pokusme se o imaginární cestu Prahou přibližně v letech 1850–1950. Vstupme do jejích ulic, sledujme proudění mýtu místy setkávání v tomto městě na přelomu dvou velkých století.

První káfirna vznikla už v roce tisíc sedm set jedenáct. A hostince? Ty už tu byly také dávno, určitě dříve než se

pražská vlastenecká společnost začala scházet v salonech. Jazykově český měšťanský salon přece nastupuje opožděně. Důvod můžeme hledat v plebejském charakteru utvářející se české společnosti. Ladislav Quis to vystihl výrokem o hospodě, která byla *nejmilejším útlukem českých dušiček*.

Nechceme se pouštět do historických polemik, zda v českém literárním prostředí byly salony, nebo zda to pouze byla „hra na salon“. Částečně jsme na tuto hru přistoupily i my. Salon pro nás stojí na pomezí kdesi mezi soukromím a světem. České salony nebyly takové, jaké by česká společnost asi potřebovala. Ale uvědomme si, že česká společnost byla chudá, byty nebyly velké a společnost musela pobývat u jednoho stolu a skromného pohoštění. Označení salon zůstávalo dlouhý čas pro část zábav, které se odbývaly mimo veřejnou místnost. Současně zde byly limity češtiny u těch, kteří se zúčastnili rozprav, a jimž chyběl rozvinutý jazyk schopný komunikovat o kulturních, politických i filozofických tématech. Míst, kde byla středem společnosti vzdělaná a kultivovaná žena nebylo v Praze mnoho, ale existovala. Jejich úkolem bylo nejen řešit problémy národní emancipace, ale i scházet se v příjemné atmosféře. Snad do této řady patří i setkání u Sofie Podlipské, sestry Karoliny Světlé a tchyně Jaroslava Vrchlického, Johany Englové, matky mladočeského poslance Emanuela Engla, historikem Josefem Šustou vzpomínané schůzky u Růženy Jelínkové-Duškové a i další, které se do rozsahu knihy nevešly.

Skutečný literární salon vzniká v Praze až počátkem osmdesátých let devatenáctého století. Ale i Anna Lauermannová-Mikschová, která ho dlouhé desítky let vedla, vždy zvala pouze na nedělní dýchánky nebo čajové konvičky. Koho z návštěvníků jejího salonu, v němž se vystřídaly tři generace literátů, divadelníků a intelektuálů, připomenout? Který z jejich zajímavých dopisů publikovat? Měly jsme pocit, že zrovna tento obrázek nemůžeme opomenout, zrovna tento dopis je ten pravý a najednou opět bylo místa málo. Vždyť je třeba alespoň naznačit rivalitu, která vládla mezi jejím salonem a salonem Růženy Svobodové. A nesmíme z této doby vynechat ani kruh návštěvníků v salonu Anny Marii Tilschové, vzpomínku na dramatičku Gabrielu Preissovou a kosmopolitní salon herečky Laudové. A už opět nezbyl prostor pro návštěvníky salonů Marie Hennerové (Pujmanové), staroslečny Marie Bubové, na niž ve svých pamětech vzpomíná Otakar Štorch-Marien, na hosty salonu Na Zvonařce.

Hospody, hospůdky, šenky, výčepy, hostince, restaurace, vinárny, kavárny, tančírny, bary – fenomén, který neodmyslitelně patří k životu společnosti ve městě a který má svůj těžko specifikovatelný kolorit. Nejsou to jen prostředí, kde se člověk může najíst a napít, ale přirozená střediska společenského života, místa setkávání, komunikace a neformálních kontaktů. A fungují spolehlivě už celá století. Mají svou atmosféru, svůj okruh návštěvníků, své štamgasty, zajímavé hosty, výjimečné události a některé i svou neopomenutelnou historii.

Česká vlastenecká společnost se původně nescházela v salonech, ale v hostincích. Lékař a spisovatel Josef Boleslav Pichl vzpomíná: *Schůze naše bývaly vždy večer při sklenici piva, a zábava týkala se téměř výhradně pokroku literatury domácí a prospěchu našeho vlasteneckého snažení v národu*, a Jan Neruda podotýká: *Za dob největšího*

ponížení byla kavárna, hostinec, veřejná procházka, jediným místem, kde jsme o sobě a o svých strastech porozprávěti mohli. Společenským ideálem nové měšťanské vrstvy sice teoreticky nebyl hospodský nebo kavárenský stůl, ale prakticky se jím stal. Už v prostředí předbřeznových hospod a kaváren se nejen formovala vlastenecká společnost, ale současně byly politickým střediskem, kde byly nově došlé noviny předčítány, a pak doplněné o ústní zpravodajství, náležitě prodiskutovány. Hospoda byla současně i důležitým místem umožňujícím sociální kontakt českých intelektuálů s měšťany a prostými lidmi a jejich vzájemné ovlivňování. Nejen v Praze, ale zejména v ní, by bylo možné sestavit mapu české kultury devatenáctého století jako mapu význačných hospod nebo kafíren. Mezi oblíbené historiky této doby v Čechách patřil výrok, který Jan Neruda zasadil do hostince U Bílého lva, kde se scházela vlastenecká, zejména literární společnost: *Kdyby ten strop zde na nás spadl, je po českém národě*. A ještě dva další výroky vypovídající o společenském životě v Čechách a zejména v Praze. Vítězslav Hálek prohlásil: *Na hostince svezly se všechny praménky u nás, a kdo nechodí do hostince, ten u nás již neexistuje. Přestat chodit do hostince a dáti se odvézt do Volšan u nás úplně jedno jest*. Ladislav Quis nejen, že deklaroval hospodu za *nejmilejší útulek českých dušiček*, ale řekl i *naše veřejnost toť byla a jest dosud hospoda*. Vše zde řečené vypovídá o zvláštním postavení hospody v české kultuře a o jejím specifickém podílu na vzniku české novodobé společnosti. Veřejný prostor hospody a kafírny budovaný postupně zejména od třicátých a čtyřicátých let devatenáctého století sehrál výjimečnou úlohu zejména tím, že nabízel veřejný prostor nejen pro komunikaci v češtině, ale současně se vlastenecká skupina snažila proměnit obligátní společenskou konverzaci ve vlastenecké debaty.

Josef Bojislav Pichl považoval za nejstarší pražskou stolní společnost pěstující českého ducha kroužek přátel z kavárny U Ritzenhaleřů. V čele této společnosti zasedal František Ladislav Čelakovský a Josef Krasoslav Chmelen-ský. Pravidelných hostů přibývalo a tak společnost přešla do prostornější a úhlednější kavárny sídlící naproti U Červeného orla, dalším útočištěm vlastenců se stala hospoda U Komárků ve starém Ungeltě. Metternichovský režim útočil proti scházejícím se vlasteneckým stolním společnostem nejen policejním dohledem, ale i lékařskými posudky, které zakazovaly kávu jako zdraví škodlivou.

Od konce padesátých let českých společností přibývalo. V Čechách se vždy více než salonům dařilo právě tzv. stolním společnostem. Stolní společnost, dá se říci, vlastně nahrazuje salon ve veřejném prostoru hospody nebo kavárny. Má několik atributů shodných se salonem: schází se pravidelně v pevně určený čas a na pevně určeném místě. Slavné byly zejména stolní společnosti, do kterých chodili literáti, malíři, herci a muzikanti. Ukázalo se, že tato forma společenského života má zejména v Praze velkou budoucnost.

V osmdesátých a devadesátých letech se vytvořila legendární stolní společnost v Pivovaře u svatého Tomáše na Malé Straně. Část jejich štamgastů po rozpadu Mahabharaty začala chodit, a nejen chodit, ale i zdobit si hospodu U Fleků, kde založila neméně slavnou Flekovskou akademii. O obou hospodách toho bylo již mnoho napsáno.

My jsme je chtěly přiblížit vizuálně. Mahabharata byla společnost výjimečná, nezvykle významná. Za nepsaného předsednictví Jakuba Arbesa sdružovala desítky předních kulturních osobností. Samozřejmě, že jsme je opět nemohly zaznamenat (zobrazit) všechny. Chtěly jsme zejména připomenout tak zvané cancbuchy. Jedná se o jakési památníky určené členům společnosti k volné tvorbě, ať už slovní či výtvarné. Skoro všichni návštěvníci do nich psali. Psalo se do nich hodně, vtipně, také někdy vážně, kreslilo se a hlavně karikovalo. V literatuře se o nich mnoho píše, někdo uvádí, že je odnesl malíř Oliva a pak zmizely, jiní autoři tvrdí, že jsou uloženy v Národním muzeu. Ani jedno tvrzení není úplně pravdivé, devět z nich je uloženo v několika fondech Literárního archivu Památníku národního písemnictví. V našich fondech je i cancbuch, který k čtyřicátým narozeninám Jaroslava Vrchlického připravili brahmíni, je zde nejen oslavná Balada Jaroslav Kvapila, který celou oslavu nachystal, ale i oslavencova odpověď, jak jinak než verši.

Mikoláš Aleš byl nejen jedním z plejády českých umělců zasedajících v Mahabharatě, ale vyzdobil postupně několik, v publikaci připomínaných, pražských hostinců malbami většinou s pivní nebo vlasteneckou tematikou.

Mahabharata poskytovala denně živoucí doklady, že naši předkové měli smysl pro legraci. Stejně naladění přenesla část štamgastů i k Flekům. I zde byl nekorunovaný král, tentokrát malíř Láďa Novák. I zde se psaly a malovaly pamětní knihy, tentokrát spíše ve formě jakési neoficiální kroniky. Pět flekovských knih dokumentuje aktivity zdejší Akademie v podobě věcných záznamů i humoristických veršovanék, obrázků i karikatur. V aktivitách obou svérázných hospodských komunit byl kladen důraz zejména na vtip.

V době první republiky sice instituce stolních společností nezanikla, ale prodělala určité změny. Už v 90. letech se k hostincům, kavárnám a vinárnám veřejně přihlásili kromě umělecké bohémy i příslušníci „honorace“, připomeňme jen univerzitní profesory, zasedající mezi Olympany v restauraci na Nádraží Františka Josefa I. Z mnoha dalších stolních společností jsme vybraly dvě méně známé. Na První stolní společnosti Turnováků jsme chtěly ukázat, jak si lidé jednoho kraje v matičce Praze zachovávali společenství rodáků po celá desetiletí od svých studijních let. Většinou nešlo jen o schůzky v různých hostincích, ale i o společné výlety, popřípadě i společný pobyt o dovolených nebo profesorských prázdninách. Jiným příkladem je tzv. společnost Čtvrtečníků. Zde se jedná o společenství žáků, v jehož středu stojí bývalý profesor. Jsou výjimeční i tím, že si vydávali tiskem svou ročenku.

Dnes si už jen málokdo dovede představit, kolik bylo v Praze kaváren v čase Masarykovy republiky. Tvrdívalo se v nadsázce, že kdyby se mezi nimi probouraly zdi, bylo by možné souvisle procházet prvním poschodím téměř celého pražského centra jako jedinou kavárnou. Každá kavárna měla své štamgasty. Jen Egon Erwin Kisch o sobě tvrdil, že je *štamgast hospod celého světa*. Židé patřili do pražských kaváren jako ryba do vody, bez nich si nikdo kavárnu nedovedl představit. V dvojazyčné Praze to byly kavárny většinou německé. Ale bylo samozřejmě mnoho kaváren, do kterých chodili, kde se mluvilo převážně nebo výhradně

česky. A byl také Louvre a bylo Arco, které se staly literárně nejproslulejšími. A byla i celá řada dalších kaváren a Treffpunktů se smíšenou klientelou.

Přímo živnou půdou byla kavárna pro pražskou bohému. Historkám, které se o ní vyprávějí, poskytovala kavárna ovzduší, záštitu a duchovní prostor. Jejich výroky charakterizoval způsob myšlení, jaký nemohl povstat nikde jinde než v kavárně, či spíše lokálu, nebo dokonce v kabaretu Montmartre, před první světovou válkou dostaveníčkem duchaplné a zábavymilovné Prahy. S jeho pravidelným návštěvníkem Haškem se zastavíme i v Kravíně, kde si připomeneme založení Strany mírného pokroku, a u Brejšků a dojdeme s ním i do Unionky s mladou českou literární avantgardou. *Neboť generaci netvoří nic tak doopravdy jako lokál. Lokály generací jsou nejzávažnějšími pilíři literární historie* (Adolf Hoffmeister).

Kavárny v meziválečném období plnily řadu společenských funkcí. Nebyly už jen místem klidného posezení, ale byly místem vášnivých uměleckých debat. Jejich hosté jsou ostře konfrontováni s novými společenskými fakty, technickým pokrokem a národnostními a sociálními problémy. Jejich společné životní zážitky předurčovaly řadu životních postojů, společně prožili výrazný kulturní předěl způsobený první světovou válkou. Přesto se kavárny staly místem společenského setkávání, jakýmsi vnitřním korzem, kde je dobře být viděn. *Kavárna je hřištěm intelektuálů. Mít vtipů tu tančí jak veverka v kleci, kterou géniové tahají za ocas, a ona jim nasazuje kousavé blechy za tyto bestiální žerty s genialitou* (Adolf Hoffmeister).

Kavárenský fenomén můžeme dnes vnímat pouze z memoárové literatury významných osobností, svým způsobem výjimečných hostů, nebo z jejich bezprostředního prožitku zprostředkovaného nám literárními nebo výtvarnými díly. Jak vnímal kavárnu „obyčejný“ člověk, bohužel, dnes již nezjistíme. Každá kavárna se vyznačovala něčím zvláštním. Leccos by se nezrodilo nebýt kavárny. Některé kavárny by *mohly býti posázeny deskami z bronzu, jež jako slavné smrti hlásaly by pijákům budoucnosti: „Na tomto místě o půlnoci napsal Vít Nezval Kouzelníka“*. *Nebo „Zde nad politým ubrusem ku konci týdne, oharky a popelem pošpiněným, bylo poprvé vyřčeno slovo: purismus“* (Adolf Hoffmeister). Byl to však jen všední den, každodenní život, ale nikoliv záplava rychle se tvořících „myšlenek“, střídajících se uměleckých směrů, jak se nám to teprve s odstupem jeví dnes.

A jeden postřeh Bohumila Hrabala, který hodně vypovídá o atmosféře pražských lokálů. *Raději sám sebe považuji za pivního neotesance, než za osvětového intelektuála. Jsem tedy dědic tradic Jaroslava Haška. Ovšem současně se považuji za žáka Franze Kafky, který mne ohromuje svým vzděláním k transcendentnu. Myslím, že styl mého psaní je rytmičtější těchto dvou světů, které tvoří základ pražské ironie. Ohromující na těchto dvou mužích je, že ač se oba narodili i umřeli toho samého roku, žili většinou v Praze, nikdy se nemohli potkat, protože Hašek procházel pražskými pivnicemi v přízemí, a Kafka se svými přáteli kavárnami, které bývaly v prvním patře*.

A tak se kruh uzavírá. Vracíme na počátek – setkávání jsou rovnocenná. Jako jsme na začátku vzpomenu na sentenci Ladislava Quise o české hospodě, že je *nejmilejším útlukem českých dušiček*, končíme ještě jedním

postřehem Bohumila Hrabala, který o hospodě říkal, že *je moje společnost, je to můj rituál, a nejen můj, ale všech lidí, kteří přicházejí na pivo, že stůl tvoří společnost, která hovoří.*

Henry James kdysi řekl, že kdo chce aspirovat na spisovatelskou dráhu, musí si do štítu napsat jediné slovo: Samota. V případě života a díla autorů, které zobrazuje naše kniha, nešlo vůbec o potřebu odvrátit se od společnosti, ale naopak se do ní dostat, společnost těmto umělcům spíše pomáhala, ve společnosti si ujasňovali svá stanoviska, v ní se rodily nejen jejich postoje, ale i náměty jejich děl. Šlo vždy o společenství lidí, z nichž každý byl sice výraznou individualitou, současně však i pospolitost, v níž nebylo důležité prosadit vlastní osobnost.

Ale hlavně se česká společnost, kterou vám chceme ukázat, bavila.

Čtenář nechť v této knížce nehledá poučení o minulosti, od toho jsou historické knihy. Tato kniha je obrazovým svědectvím o tom, jak umělci či jejich blízcí prožívali události, jež mezitím odvál čas. Je nahlédnutím do zákulisí literárních dějin (s dvojím časovým vybočením) od polovice devatenáctého století až do druhé světové války.

Yveta Dörflová, Věra Dyková

Ilustrace Karla Svolinského k básni J. V. Sládka Mělnická balada.

Hra na salon?

Salon. Větší a ozdobnější pokoj nebo síň v domě, v které se návštěvy přijímají. Obrazně nazývá se salon také vznešená, elegantní společnost.

Riegrův slovník naučný, 8. díl, Praha 1870

Honorace mívala v malých kroužcích kávové dýchánky, jimž se říkalo ještě po starém obyčejí kafévisity. Na kterou rodinu přišla řada, tam se schůzka připravila, napeklo se cukroví – všelikých zákusků, přičemž mívaly jisté dámy určité zvláštnosti výroby. Těchto kávových sedánek účastnily se jen dámy – páni manželé se moudře v takový den odpoledne odklidili z domu. Pro mladé dívky byla taková příležitost zkouškou výcviku společenského. Zde bylo dokázat, zda naučily se dle rad mateřských hovořit, poklony činit a návodů pro upejpání náležitě užívat. Při těch besedách se někdy ručně pracovalo na výšivkách a háčkovaných drobnostech. Zejména dívky zahálet nesměly. Také se někdy zahrálo na piano rukama některé dcerušky, která něco dovedla, ale jen málo toho musilo být, aby druhé slečinky nebyly tím nějak snižovány, že nedovedou tolik, jako mistrovstvím se produkující pianistka.

O těchto společenských styčích se napsalo mnoho satirických historek – také sám jsem do nich takto několikrát páchnul. Považuji však tyto schůzky dávných dob dnes za dobrou zábavu v časech, kdy nebylo kavárenských styků, ani rádia – ani gramofonů – styk měst s Prahou byl nejen nesnadný, ale i nákladný. Dívky byly takto drženy v kázni – tím se vyzbrojovaly pro další život. Jejich slovník projevů byl u těchto kávových šálků obohacován, a vznikly tak svazky přátelské, jichž bylo pro všechny možné případy budoucí nemálo třeba. Dámy do hostinců nemohly – těmito schůzkami se udržoval jistý dvorný způsob společenský. Pro dívky to bylo životní školou.

Václav Štech: Přes ostnaté dráty

Bohužel o významu a práci těchto soukromých institucí jako je salon, nemáme žádných protokolů, máme jen literární narážky, dopisové zmínky, tradiční sdělení čili máme jen materiál nedokonalý a nedostatečný. Salon pracuje v tichu a tají své intimity, uzavírá se před zvědavým pohledem potomků. Tak zůstává mnoho ženských činů a zásluh v neproniknutelné mlčenlivosti rodinného života.

Vlasta Kučerová: K historii ženského hnutí v Čechách

Josef V. Staněk jako páže. Na obraze Karla Purkyně je zachycen šlechtický salon jako ideál salonu.

U Villaniů

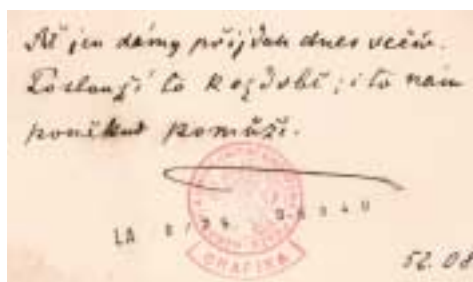
Karel Drahotín Maria Villani de Castello Pilonico. Český básník, z jehož díla zůstala v povědomí jen slova písně *Zasviť mi ty slunko zlaté*. Fotografie Homolatsche.

Je ze všeho vidět, že Villánovi rozumně a komfortně žijou. Mají tam až už skoro na Vinohradech hezký byt, asi pět pokojů v třetím poschodí, tak beze všeho snob pachtění, gemütlich a elegantní. [...] A v saloně a v jídelně ty samé staromódní meble, co v Střížkově, to čokoládovým à mille fleurs potažené kanape s „šikem“ do rohu postavené, čisto, ticho a skromno, ale elegantně.

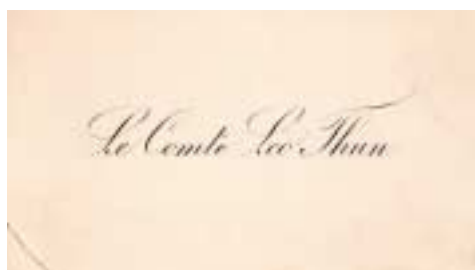
z dopisu Zdenky Braunerové Anně Bourgesové z 9. 12. 1883

Josefina Villani, manželka Karla Marii Villaniho se syny. Fotografie K. Kellera po roce 1874.

Ať jen dámy přijdou dnes večer.
Poslouží to k ozdobě, i to nám
poněkud pomůže.
Vzkaz na vítězce hraběte Leo Thuna.

I pohostinství bylo jednoduché. Uprostřed zábavy prostřela panská stůl, u něhož se sedělo, a postavila naň velký samovar, načež nejstarší dcera Villaniova, Zdenka, jala se nalévat čaj. Pak předložena studená večere.

Maryša Šárecká, Salony

Olga Villani. Fotografie F. Schiera.

Václav Kounic. Fotografie J. Lachmanna asi z roku 1866.

U Riegrů v letech 1853–1891

Ani on [F. L. Rieger], ani jeho choť nešetřili obětí, aby se dům jejich stal shromaždištěm české inteligence a přitažlivým střediskem i pro ony patri-
cijské kruhy, které [...] ještě neotevřely svých sympatií vyšším, duševním
interesům národa. [...] Každý společenský večer v proslaveném onom
domě měl určitý svůj účel a program; se zábavou spojena buď vědecká
přednáška, buď výkony hudební nebo předčítání děl beletristických.

Eliška Krásnohorská: František Ladislav Rieger

Marie Riegrová, rozená Palacká.
Fotografie Smolky.
Salon byl jí prostředkem k uskutečnění
humanitních snah, a nikdy ne cílem.
Maryša Šárecká, Salony

Bohuš, Libuše a Marie Riegrovi.
Fotografie J. Brandeise.

Podrobovala se veškerým svízelným,
které přináší pořádání velkých,
ano skvělých zábav společenských
do domácnosti prostě po občansku
zařízené, bez přepychu četného
služebnictva, bytující v místnos-
tech útulných, ale přece jenom
obmezených. Paní Riegrová, tři
malé děti majíc na starosti a často
churavějíc, byla tichou rekyní
těchto společenských výbojů; bez
reptání, ano s nadšením stokrát
znova vracela pravidelný pořádek
domácímu útulku, jenž býval
vypáčen ze svých stěžejí každým
takovým velkým večerem, před
nímž i po němž sama musela
přiložit ruku k tisícovým pracím.

Eliška Krásnohorská: František Ladislav
Rieger

František Palacký s Františkem Ladislavem
Riegre. Fotografie asi z roku 1865.

František Ladislav Rieger s rodinou.
Fotografie z roku 1862.

Paní Riegrová se při takových společ-
nostech starala hlavně o dobré pohoštění
přítomných, domácí pán pak hlavně
o zábavu.

Jaroslav Goll: Z mých vzpomínek na Riegra

Josef Durdík.
Fotografie M. L. Wintera.

Paní Riegrová netěšila se té všeobecné
oblíbě, nepůsobila kouzlem harmonické
lidskosti a slunného optimismu jako její
manžel. Nebyla bytostí společenskou
v obyčejném toho slova smyslu. [...] Lež
byla jí naprosto neznáma, neznala ani té,
jíž lidé dávají smířlivý název společenská
zdvořilost. Slovo „zábava“ neobjevovalo
se v osobním jejím slovníčku, radostnost
byla trochu vzdálena její povahy.
Nepamatuji se, že bych ji byla často
slyšela hlučně se smát.

Anna Lauermannová-Mikschová: Lidé minulých dob

Václav Červinka a Marie Červinková,
rozená Riegrová.
Fotografie Langer Pommerring po roce 1874.

Z absolutně nesobeckého vlastenectví vytvořili manželé Riegrovi v domě svém nejpřednější český salon, jehož příklad vzbudil následování v čelných rodinách českých a nemálo přispěl k rozvoji niternějšího života českého v zaplavené německým Praze měšťanské.

Eliška Krásnohorská: František Ladislav Rieger

Riegrův salon měl svou reprezentantku, duševně jemnou, vysoce vzdělanou a roztomilou, měl svou uměleckou duši, a tou byla paní Marie Červinková-Riegrová. Salon Riegrův měl své slavné dny jen tehdy, když přijela z Malče a ujala se jeho vedení. Sama pořádala literární a hudební večery, při nichž básníci předčítali svá rukopisná díla, při nichž hrála se quartetta a zpívaly se partie z Prodané nevěsty. Sama uplatnila tu též svůj krásný hlas vedle baronky Schwarzenfeldové, paní Lauermannové a slečny Hebdové. Ona nejtrvaleji snila a pracovala o myšlence literárního, českého salonu. Bohužel přes krásné úsilí, jež mu věnovala, neudržel se literární salon její, a hlavní příčinou toho byla jistě nesjednocenost a rozpory mezi literáty.

Maryša Šarecká, Salony

Jaroslav Vrchlický s manželkou Ludmilou
(rozenou Podlipskou).

Rodina Riegrova. Zleva Václav Červinka, Marie Riegrová, Bohuslav Rieger, Marie Červinková, František Ladislav Rieger, Libuše Riegrová. Fotografie J. Eckerta z roku 1885.

Čilá její mysl nalézala všude pole působení kamkoli pohlédla. Při návštěvě v Praze z jara 1878, pohřešujíc české společnosti literární, snažila se [Marie Červinková] zavést literární večery. Dne 12. března František V. Jeřábek četl shromážděnému kruhu u Riegrů část svého dramatu Syn člověka. Po návratu do Malče, vzpomínajíc této snahy, zapísala si: „Snad jsem přece cosi v té Praze urobila, zavedla jsem literární společnost, – kdož ví – snad se udrží.“

Božena Augustinová: Marie Červinková-Riegrová

Vzaly jsme si s Marií do hlavy, že budeme pořádat večery, do nichž seznáme literaturu a vše, co duchem blýská na roli vlasti dědičné. Dr. Rieger nás k tomu sám vybízel, paní Riegrová nepokládala sice na tom světě nic za tak zbytečné jako společenský ruch, ale podvolovala se vždy přání manžela a dětí.

Anna Lauermannová-Mikschová: Lidé minulých dob

Anna Mikschová
(provdaná Lauermannová)
v dívčích letech.

František Věnceslav
Jeřábek

Vstaly v nové slávě...

Mnohé děje našeho kulturního života jsou spjaty s kavárnou Slavia. I tam se spojil ne jeden umělecký podnět s moudrostí, aby daly život nové myšlence.

Kavárna Slavia.

Když bývala ještě vedle Slávie nově stará kavárna Slavia, scházely se v ní nižší kategorie kumštýřské právě tak svorně, jako ten vyšší dramatický svět ve Velké Slavii! Byly tam za vedení anarchisty Mordy i nebožtíka mistra „pumpaře“ Brožka noční schůzky a besedy divadelních episodistů, statistů, kulisáků, biletářů, štukatérských pomocníků, malířů dekorací, nápovědů a mašinistů, kteří, dokud stará Slavia své brány nezavřela, napodobili v malém totéž, co jejich slavné vzory v Slávii velké dělaly.

Karel Ladislav Kukla: Noční Prahou

Stavba kamenného mostu Františka Josefa I. V pozadí palác Lažanských, od roku 1881 sídlo nové kavárny Slavia. Fotografie z roku 1901.

Položení základního kamene k Národnímu divadlu v Praze dne 16. května 1868. V pozadí palác Lažanských vybudovaný v letech 1861–1863. Fotografie F. Fridricha.

Kavárna Slavia. Její počátky sahají do roku 1881, kdy si restaurátér Václav Zoufalý pronajal volné přízemní prostory paláce od hraběte Prokopa Lažanského a zřídil zde podle plánů stavitele R. Nováka kavárnu. Kavárna, kterou v začátcích nazýval Velká Slavia, ale říkalo se jí také Stará Slavia, dosáhla časem světové proslulosti. Výčet osobností, politiků, umělců a vůbec lidí od pera, kteří zde trávili svůj čas, by byl snad nekonečný. Mnohé děje českého kulturního života jsou spojeny právě s prostředím kavárny Slavia. Tady se sjednávala nová divadelní angažmá, vytyčovaly nové umělecké a literární směry, vznikala nová přátelství, vášnivě se diskutovalo nad stránkami českých i zahraničních novin a časopisů. Vystřídaly se zde všechny generace herců Národního divadla. V letech 1932–1933 došlo k přestavbě interiéru kavárny stavitelem Josefem

Jaroslavem Hukalem a k úpravě jejího průčelí podle návrhu architekta Oldřicha Stefana. [...]

Kavárna v Lažanském paláci bývala však již před rokem 1881. Do zdejší Bendlovy kavárny se v roce 1870 přestěhovala společnost kolem Karla Bendla (1838–1897), scházející se do té doby v kavárně Vídeňka na rohu Václavského náměstí a ulice Na Příkopě. V Bendlově kavárně se společnost ještě rozrostla. Docházeli sem také Bedřich Smetana (1824–1884), Karel (1844–1913) a Adolf (1841–1903) Čechovi, Adolf Krössing (1848–1933) a snad všichni mužští členové Prozatímního divadla, mnozí členové orchestru i operního sboru. Tu mívali Bendl a později i Smetana horlivé debaty o hudební deklamaci.

Jiří František Musil: Hudební Praha I.

Grand Café Slavia. Fotografie asi z roku 1906.

Velká kavárna Slavia. Fotografie z roku 1914.

Nikde v Praze nebývalo tenkrát tak živo k večeru před divadlem, jako v předních sálech a hernách kavárny Slavia před šestou hodinou a jako v Café Corso na Příkopech před sedmou.

V první končivala velká „herecká burza“ skoro všech českých herců z Národního, Smíchova, Vinohradů i Uranie, v Corsu zas artistů domácích i cizích, jak z Varieté tak z předních tančiren a chantánů. [...]

Po celodenních studiích, zkouškách, lidské i nelidské drezúře a tahanicích s řediteli, režiséry i kolegyněmi, užívá tu celý svět „z prken, které svět znamenají“ nějaké té letmo ubíhající chvílky odpočinku, blahé siesty, aby si s druhý poklepl, zahrál šach, kulečnick nebo karty, okázal se obyčejným smrtelníkům, dal se obdivovat, tu a tam „intervínout“ všetečným reportérem, navázat známost s některým malířem, sochařem, kteří v ozářené kavárenské sály se sletovali zas jak motýli k světlu ze svých nádherných i žebráckých ateliérů v jedinou společnou republiku svobodnou, neodvislou, anarchis-tickou, bez monarchů, „bohů“ a potentátů, jež slove se jediným společným hrdým jménem: „Bohéma!“

Karel Ladislav Kukla: Noční Prahou

Bohumil Brázda, majitel kavárny Slavia.

Slavia velká kavárna – inzerát.

Jindřich Mošna (uprostřed), Marie Hübnerová (druhá zprava) s kolegy z Národního divadla na Vystavišti. Fotografie asi z roku 1891.

Kavárna Slavia [...] po desítky let sloužila hercům a pěvcům Národního divadla na způsob pozdějších divadelních klubů, protože do ní chodili během zkoušek, před nimi i po nich. [...]

V prvním období zhruba v prvním čtvrtstoletí existence, měli někteří herci ve Slavii i své stoly (stolní společnosti), relaxovali při kartách, hráli biliár, pročítali noviny, vyprávěli si, vzpomínali. Výraznými divadelními štamgasty v tu dobu byli zejména František Kolár, Jakub Vojta Slukov, František Ferdinand Šamberk, Jakub Seifert, Adolf Krössing, Adolf Čech. Přicházel sem rád ale i Bendl, Mošna a jiní. Takto kavárna působila od otevření Národního divadla vlastně až hluboko do první republiky, i když ji tehdy herci přec jen už méně vyhledávali.

František Černý: Tři divadelní role kavárny Slavia

Jindřich Mošna s přítelem před Národním divadlem.

Rudolf Deyl

[...] a kavárna Slavia, starobylé útočiště herců obojího pohlaví, všech věků a charakterů, rozhlaholila se hlasy zvyklými mluvit pro publikum a potlesk.

Růžena Nasková: Herecké svátky

Byl jsem jako na houpačce: jednou mne zvedl úspěch, po druhé zdeptala prohra, ale chuti to neubralo. Co se nepodařilo veršům, napravil záskok do veselohry, a nebylo-li jinak, přijal mne baletní mistr s otevřenou náručí. [...] A pak, byla tu kavárna Slavia a její společnost skýtala zaručené rozptýlení.

Rudolf Deyl: Opona spadla

Pašijový týden jest nárůdku hereckému, kočovnému při káře Thespidině, světoběžcům neúnavným od štace k štaci, týdnem největšího ruchu na celý rok. Zazní heslo: Škatule, hejbejte se! Mění se místa, angažmány, namnoze stará bída za novou.

Když se hladkolící adepti zákulisí organizovali v ústředí jednoty herecké, zvěděla o tom Praha názorně ty dny před Zeleným čtvrtkem. Škaredá středa smála se vyholenými obličejí v kavárně Slávii, při obědech v dolní restauraci pražské Měšťanské besedy, u Choděřů, u Brejšky. Jaké to bylo družné, slavné obědvání! Markantně jako kameje řezané obličejí pánů, tragických i veselých, dobrodružných i mračně intrikánských; půvabné zjevy naivek, vzdušných sentimentálek, vznosných heroin, neochvějných matrón, pohotových každé chvíle ochotně zaskočiti jako Panny Orleánské, jako Routičky, jako Richelieu na prvním svém potýkání.

Karel Šípek: Velikonoce divadelní

Něco se, pravda, změnilo od těch tradičních sedánek v pražské Slavii. Angažmá se teď uzavírají dřív, odpadlo dobrodružné střídání několika divadel v jednom roce, není už zkrátka burza na herce. Do Velikonoc už mají ředitelé a režiséři dávno obhlédnuté a vyhlédnuté přírůstky a všichni mají jaksi větší – jak se to říká česky – sicflajš.

Slávka Dolanská

Růžena Nasková

Interiér kavárny Slavia po rekonstrukci v roce 1932.

Slavia je dodnes přitažlivou inspirativní kavárnou, v níž se střetává tradice s projevy nové generace. Na zadní stěně visí velký kouřem zahnědlý obraz od Viktora Olivy, který představuje kavárnu s posledním hostem. [...] Snad je to básník, kavárenský poeta, a není-li to básník, pak je to alespoň muž s duší básníka. Před ním posedává na okraji stolku jeho zelená múza, nahá žena, téměř průhledná bytost, jeho vidina v barvě absintu. V pozadí postává starý číšník v uctivém odstupu, aby nevyrušil hosta a nezaplášil jeho snění.

Josef Kroutvor

Piják absintu. Obraz Viktora Olivy. Obraz se stal symbolem kavárny Slavia.

Absint k nám připutoval jako literární nápoj z pařížských kaváren, kde ho proslavil „opilec“ Verlaine. Pro jeho barvu se mu říkalo „zelená víla“, pro jeho účinky „zelený jed“, později byl zakázán a až dnes se zbaven své jedovatosti znovu servíruje – spíš už jako kuriozita, neboť ztratil inspirační sílu, která se bez trochy jedu neobejde. Na Olivově obraze se nad pánem s novinami a sklenicí skutečně sklání jedovatě zelená, průhledná nahá žena jako múza vydechující oblaka alkoholu a poetických nápadů.

Na básníkovu počest
pívali jsme absint.
Je zelenější
než všechno zelené,
a když jsme od stolků vyhlédli
z oken,
pod nábřežím tekla Seina.
Ach ano, Seina!

Jaroslav Seifert: Kavárna Slávie

Detail kavárny Slavia. Reklamní leták od firmy P. J. Koestera z roku 1935.

Po založení divadelní sekce Devětsilu, v roce 1925–1926, začal být kout Národní kavárny příliš těsný. [...]

Když prostory Nárviku nestačily, nastal přesun do kavárny Slavia, jejíž místnosti obíhaly kolem nároží Národní třídy a nábřeží. Ale to nebyla ještě Slavia, jak ji dal ve třicátých letech upravit podnikatel cukrářských kafetérií. Tehdy ještě neměla táfování z drahých leštěných dřev, ani umné skleněné lustry, ani broušená zrcadla. Byla to zcela „obyčejnská“ kavárna, prostě „kafec“. Nic více. Její zařízení sestávalo ze standardních Thonetových židlí, z rozviklaných kanapátek s černými voskovanými a dosti oprýskanými potahy, a z těch obligátních kavárenských stolků s orthoceratovými mramorovými deskami, nad nimiž se vám náhle zdálo, že nahlížíte do hlubin mezzozoika.

I v době, kdy byl NÁRVIK hlavním přístavem, nejednou se celý Devětsil přestěhoval do Slavia. [...]

Ostatně každý z nás vyhledával více kaváren, podle toho, o jaký účel se jednalo. Jednou třeba Deminku, nebo Tůmovku, Hlavovku, jindy Akademickou kavárnu. Nikdo ještě nenapsal zeměpis, natož sociologii pražských kaváren z meziválečné doby. Dnešnímu čtenáři by se ve vědách toho druhu muselo vysvětlit, že to nebyla pouze luxusní zařízení pro darmošlapy, ale že to byly i studovny (v době, kdy se doma nebo v podnájmu netopilo), že to byly i čítárny novin a knih, klubovny, jednací prostory, místa dostaveníček. Tato útočiště měla osobitý charakter, podle toho, který účel u nich převažoval, nebo podle druhu návštěvníků. [...] Nárvik a Slavia byly hlavními kavárnami Devětsilu mezi lety 1923 a 1928.

Karel Honzík: Ze života avantgardy

Jaroslav Seifert

František Halas

Konstantin Biebl. Fotografie B. Bermanna.

Už si ani nevzpomínám, co nás občas přimělo, že jsme opouštěli vlídnou a pohostinnou Národní kavárnu a její zakouřenou atmosféru vyměnili za kouř a pach ve staré herecké Slavii, na rohu proti Národnímu divadlu. Sedávali jsme tam u okna vedoucího na nábřeží a popíjeli absint. Byla to malá koketérie s Paříží. Nic víc. Přestěhoval se sem Devětsil.

J. Seifert: Všecky krásy světa

Byl básník šermíř a byl básník nemluva. „Pojďte do Slávie, budeme mlčet.“

Jaké vyzvání na cestu! Nikdy se mi už krásnějšího nedostane.

František Halas o Jiřím Mahenovi

V kavárně Slavia po roce 1970. Hugo Rokyta, Zdeněk Kalista, František Křelina a nezjištěný.

A sblížili jsme se, domnívám se, do té míry, že jsme příští sobotu měli, abych tak řekl, přístup k jeho stolu. A nastala éra, kdy jsme sedávali, sice ne pořád a ne vytrvale, i my mladší občas i u toho slavného Kolářova stolu. [...] Sedávali u něj Urbánek, Hiršal, Fuka, Lhoták, Žilina, Valja, Juliš a lounská parta s Burdou a další lidé. Tam začala éra, která trvala mnoho let, ne-li desetiletí, kdy jsme potom všelico společně dělali, organizovali na pomezí povoleného a nepovoleného. A to byla doba Kolářových kázání. Pan Kolář nás učil čemusi jako spisovatelské morálce, spisovatelské odpovědnosti, kladl na nás velmi přísné nároky – on vlastně může za to, že jsem se stal disidentem, on mě naučil určité pevnosti a rigoróznosti v některých věcech, a za to jsem mu velmi vděčen.

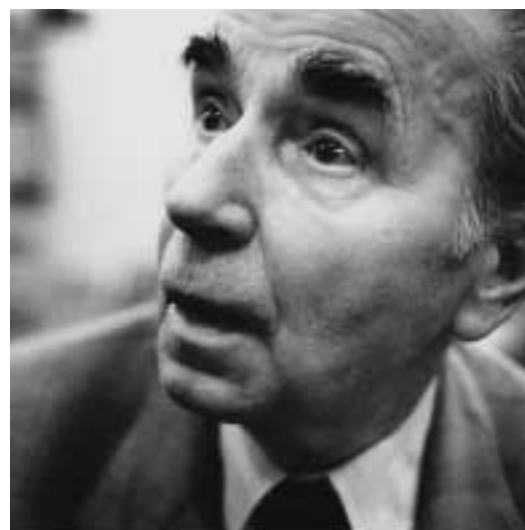
Václav Havel: O kavárně Slavii a mnohém jiném

Olga a Václav Havlovi v kavárně Slavii. Fotografie z konce 50. let.

My jsme tam začali chodit, když zavřeli Národní kavárnu, kam jsme chodili dřív. Tak jsme se přestěhovali kousek dál, do Slavie, kam se chodilo už léta: většinou divadelní umělci, měli tam svoji štaci, a taky historici. Kavárna je od toho, jak říká Valéry, aby se lidi pohádali, a když vyjdou z kavárny ven – tak si řeknou: zítra na shledanou. [...] Já jsem tam chodil každý den [...] v poledne. Někteří přátelé, jako Kamil Lhoták, Honza Rychlík nebo jiní, tam obědvali, ale my ne. Já jsem v té době neměl peníze, musel jsem se spoléhat, že tam někdo přijde a zaplatí za mě kafe. To nebyla žádná legrace ze začátku.

Jiří Kolář: O kavárně Slavii a mnohém jiném

Jiří Kolář

Jiří Kolář v kavárně Slavii. Fotografie L. Nebora z roku 1963.

Ludvík Vaculík. Fotografie Vladimíra Lammera z roku 1968.

Kamil Lhoták. Fotografie Jana Burgau z roku 1990.

Denní hosté v kavárně Slávii (zleva: František Čebiš, Josef Hiršal, Jiří Kolář, Kamil Lhoták).

U příležitosti Tvých narozenin, milý Jiří Koláři, zašel jsem do Slavie, abych se dotkl nějakého styčného času s Tebou. Vždyť já jsem Tě poznal až tam a až tehdy. Co jsi byl předtím, dovídal jsem se dodatečně. Zašel jsem tam, abych ti od tamy podal zprávu, jinak tam nechodím, ale ani nikam jinam. [...]

Zapltil jsem a šel pomalu Národní, kolem Albatrosu, kde jsem si pomyslel: jak se asi tenkrát v Unionce dosáhlo toho, že tam nechodil, kdo do Unionky nepatřil?

Ludvík Vaculík: Zpráva o kavárně Slavia

Josef Hiršal

[V kavárně Slavia se proslavil tzv.] Kolářův stůl, kde kdysi mladá, ale už věhlasná generace básníků (P. Kabeš, I. Wernisch, P. Šrut, J. Gruša, K. Machálek alias Zlín a další) pozorně naslouchala starším. Kupodivu ani ne tak Jiřímu Kolářovi, který většinou jen mružel a občas trochu zrudl, ale spíš Josefu Hiršalovi. Ten mluvil podstatně častěji, nicméně lapidárně a v jádře moudře. Když ovšem mladí začali naléhat a Kolář byl dobře naladěný, rozpovídal se na stejně brilantní úrovni i on. Z naslouchajících básníků se nejčastěji hlásil ke slovu agilní Miloslav Topinka, zatímco ostatní se předháněli ve skromnosti, jež by více slušela elévům. Na co si tehdy netroufli, to dohnali v míře vrchovaté později mimo kavárnu.

Na otázku, proč mimo kavárnu, nepřímou odpověď už v r. 1945 kavárenský veterán Friedrich Torberg, známý i v Praze z mnohaletého literárního i sportovního působení. Po návratu z Ameriky do Vídně musel k svému žalu konstatovat, že literární kavárny s příchodem války vymřely.

Eugen Brikcius: Z vyložených vzpomínek

Josef Hiršal a Kamil Lhoták v kavárně Slavia.

Josef Hiršal a František Hrubín ve Slavii. Fotografie Miloně Novotného.

Návrat herců do Slavie. Zleva Miroslav Horníček, Jiří Sovák, Lubomír Lipský. Fotografie B. Holomíčka z roku 1998.

V poledne jsem dorazil k našemu stolu ve Slavii, kde seděl Kolář se vzácným hostem, básníkem Zdeňkem Krieblem. Něčemu se smáli. [...] Oproti denním hostům u kulatého stolu s mramorovou deskou, konzumentům řídkého černého lógru, který servíruje paní Perlíková a inkasuje paní Čermáková, oproti Kolářovi, panu Čebišovi a mně chodí Kamil Lhoták do Slavie už zřídka. Častěji tu bývá Fuka, Frynta či Vladislav. Kamil dochází stejně sporadicky jako Jiří Weil, dochází však přesto.

Bohumila Grögerová a Josef Hiršal: Let let

Miloš Forman a Jan Svěrák ve Slavii, v pozadí Iva Janžurová. Fotografie B. Holomíčka z roku 1998.

Jan Vodňanský (vpravo) v kavárně Slavia. Fotografie M. Khola z roku 1971.

Knihu tvoří kromě obrazového materiálu citáty z korespondence, vzpomínek a literárněvědné literatury. Úryvky ze zveřejněných dopisů, pohlednic a lístků uložených v Literárním archivu Památníku národního písemnictví jsou přepsány podle současné pravopisné normy, zejména pokud se jedná o interpunkci. Stejně jsme postupovaly při přepisu úryvků z knižních vydání pamětí a vzpomínek. Současně jsme se snažily zachovat, resp. zohlednit všechny jazykové a stylistické zvláštnosti autorských textů. Editorské doplnění textu uvádíme vždy v hranatých závorkách: [].

Dnešní pravopisnou normou jsme se řídily např. při psaní předložkových a předponových *s-* a *z-*, ve kterých ostatně ani autoři (popřípadě editoři) nebyli zcela důslední. Stejně jsme postupovaly i v případě přepisu přejatých slov s *-th-* (*parthie* – *partie*, *phlegmatik* – *flegmatik*, *anthipatii* – *antipatii*). Ve slovech typu *prázno*, *prázniny* jsme doplnily *-d-* na *prázdno*, *prázdny*, stejně tak jsme postupovaly při doplnění *-v-* ve slovech typu *zpomněl* – *vzpomněl*, *znikající* – *vznikající*. Dnešní pravopisnou normou jsme se řídily i při psaní příslovečných spřezek: *k vůli* – *kvůli*, *v skutku* – *vskutku*. V spojce podřadící *li* jsme doplnily pomlčku *-li* např. *nedovedete li* – *nedovedete-li*, *zbývá li* – *zbývá-li*. Neupravovaly jsme všechna přejatá slova, některá byla pisateli použita i v jiném smyslu než jim přikládáme dnes. Název společnosti Mahabharata jsme upravily na tvar, ve kterém ho podle dochovaných tiskových materiálů používali členové této společnosti. Pouze v případě citace z knihy Karla Krejčího jsme nechaly jím používaný tvar Mahabharáta.

Data uvedená u korespondence jsou přejata z datování dopisů nebo z poštovních razítek.

Na rozdíl od dnešní pravopisné normy jsme ponechaly některé odlišnosti, které jsou typické pro autory i dobovou normu. Ponechaly jsme také volbu autorů v infinitivu *-t-*, *-ti-*. Snažily jsme se jazykovou úpravou neseřtít rozdíl mezi texty, které od sebe dělí více než sto let.

Obrazové a dokumentační materiály použité v knize jsou za sbírek Památníku národního písemnictví v Praze a osobních sbírek autorek. Výjimku tvoří následující fotografie:

Pivovar u Rozvařilů, Pivovar U Bucků, kavárna Arco, restaurant U Choděřů, Ferdinandova třída, dům U Šálků, dům U Modrého hroznu, portál kavárny Union, kamenný patník u kavárny Union, hostinec Jedová chýše, Templová ulice, restaurant Kobylka, které zapůjčilo Muzeum hlavního města Prahy.

Reprodukce obrazů: Zdenka Braunerová, Salon rodiny Braunerovy, olej na plátně, kol. 1879 a Zdenka Braunerová, Interiér pokoje Zdenky Braunerové ve Všehrdově ulici, olej na dřevě, 1901, pocházejí ze sbírek Středočeského muzea v Roztokách u Prahy. Foto Aleš Hůlka.

Reprodukce obrazu Viktor Oliva, Piják absintu pak ze sbírky galerie Zlatá husa.

Reprodukce obrazů Luďka Marolda, Kukačka a U stolu – Na zdar Novému roku ze sbírky Národní galerie. Návrh vinného lístku od Luďka Marolda je uložen v Západočeské galerii v Plzni.

Yveta Dörflová a Věra Dyková

REJSTŘÍK JMENNÝ

- Adam, J. 100, 102
 Adler, Moritz 80
 Aleš, Mikoláš 11, 76–77, 90–97, 101, 103, 110, 121, 149, 229–232
 Alšová, Maryna 96, 110
 Amerling, Karel Slavoj 19, 21–22, 232
 Amerlingová, Františka Svatava 21
 Amort, Vlastimil 186
 Anita, *tanečnice, Montmartre* 155
 Apollinaire, Guillaume 195, 229
 Arbes, Jakub 11, 89, 99–104, 107–110, 115–116, 122, 149, 230, 232
 Arbesová, Josefina 110
 Arnold, Emanuel 57
 Ascher, Ernest 148
 z Astfeldu, *baron* 30
 Augustinová, Božena 33, 229
- Babinský, Václav 122
 Balling, Karel 154
 Barák, Josef 71, 99, 115
 Bárta, Antonín 131
 Bartoš, Jan 37
 Bartoš, Josef 37
 Barvič, Viktor 131
 Barvitiis, Antonín Viktor 70
 Bass, Eduard 19–21, 28–29, 64, 82, 96, 120, 155, 160–161, 163, 165–166, 178–179, 181, 183, 187, 197–199, 229, 232
 Battaglio, Quido 18
 Bauer, *vrchní, Edisonka* 139
 Baum, Oskar 143, 147
 Bauše, Pavel 56
 Beckl, Josef 22
 Běháčková, Xavera 55
 Bělský, Quido 164
 Benda, Jaroslav 101
 Bendl, Karel 89, 210, 212
 Beneš, Vincenc 154
 Benešová, Božena 50, 51, 232
 Bergmann, Hugo 141, 220
 Bergmannová, Hanna 172
 Berchtold, Karel 28
 Berka, Jan 58
 Bermann, B. 105, 106, 181, 187, 190, 193, 198, 215, 232
 Bezruč, Petr 143
 Biebl, Konstantin 195, 215
 Bittner, Jiří 71, 73
 Blažek, J. 116
 Boettinger, Hugo 149
 Boháč, Emanuel 125–126
 Bouček, Antonín 229
 Bourgesová, Anna 14, 17, 55, 230
 Bozděch, Emanuel 99
 Bozděch, Václav 125–126
 Brábek, František 73, 229
 Bráf, Albín 34–35
 Bráfová, Libuše 32–36
 Bráfovi, *rodina* 34
 Brahe, Tycho 143
 Branald, Adolf 176, 229
 Brandeis, Jan Adolf 15, 32, 70
 Brauner, František 16–18, 57
 Braunerová, Anna *viz* Bourgesová, Anna
 Braunerová, Augusta 16–17
 Braunerová, Zdenka 14, 17–18, 35, 37, 48, 53, 55, 230
 Braunerovi, *rodina* 16, 18, 34
 Brázda, Bohumil 211
- Breithut, Jiří 57, 67
 Brejška, Karel 183–183
 Breton, André 191
 Bretonová, Jacqueline 191
 Brikcí, *fejtonista* 229
 Brikcius, Eugen 218, 229
 Brod, Max 137–138, 140–144, 147, 168, 220, 229, 231
 Brožík, Václav 82
 Brueghel, *malíř* 77
 Bruner-Dvořák, Rudolf 98
 Brunner, Vratislav Hugo 150–152, 157, 160, 168, 170, 175–177, 179–180, 186, 231
 Březina, Jan 131
 Bubeníček, Jindřich 122
 Bubeníček, Ota 122, 131–132
 Bubová, Marie 10, 37, 56
 Budín, Stanislav 172
 Bufka, Vladimír Jindřich 50
 Bulwer, Edward *viz* Lytton, Edward Bulwer
 Burda, Vladimír 217
 Burgau, Jan 218
 Burian, Emil 122
 Burian, Emil František 122
 Burian, Karel 122, 232
 Burian, Tomáš 21
 Buriánek, *člen Mahabharáty* 110
 Buriánková, *členka Mahabharáty* 110
 Buvová, Barbora 232
 Buvová, Marie 35
- Cibulka, Josef 130, 199
 Clinton, Bill 227
 Coletti, Basilius 55
 Corbière, Tristan 193
 Czadská, Ema 153, 155–156
- Čacká, Andula *viz* Czadská, Ema
 Čacká, Marie *viz* Pichlová, Františka Božislava
 Čapek, Josef 180
 Čapek, Karel 41, 45, 180, 193, 202, 204, 221, 229
 Čapkové, *bratři* 37, 41
 Čápková, Růžena *viz* Svobodová, Růžena
 Čebiš, František Rudolf 146, 199, 218–219
 Čechil, Josef 227
 Čech, Adolf 210, 212
 Čech, Karel 210
 Čech, Svatopluk 74–76, 84, 99, 229
 Čech, Vladimír 76
 Čelakovský, František Ladislav 10, 19, 22, 56, 60
 Čenský, Ferdinand 232
 Čermák, František 57
 Čermínová, Marie *viz* Toyen
 Černý, František 212, 229
 Černý, Václav 225
 Červenka, J. 123
 Červený, Jiří 154–155, 166, 232
 Červinka, Václav 33–34
 Červinková-Riegrová, Marie 28, 30, 33–34, 55, 229
- Daněk, Václav 221, 229
 Daneš, František 30
 Dattel, Ferdinand 72
 Däubler, Theodor 138
 Davídek, *kavárník, Union* 176
 Dawson-Scottová, Catherine Amy 221
 Dědina, František 131
 Deodatus Damascenus, Georgius 58
- Desfours, Mikuláš 130
 Destinová, Ema 72, 82
 Deyl, Rudolf 117, 122, 212, 229
 Dietzschmidt, Anton Franz 146–147
 Dítě, O. 184
 Dolanská, Slávka 213
 Doskočil, Karel 232
 Dostojevskij, Fjodor Michajlovič 139
 Drbohlav, Karel 216
 Drda, Jan 198–199
 Dréman, Jiří 154
 Drobílek, Eduard 159–160
 Drtikol, František 47, 54, 190
 Dubovský, Josef 99
 Durasová-Štursová, Bolenka 175
 Durdík, Josef 32, 34
 Dvořák, Antonín 34
 Dvořák, František 224
 Dvořák, Karel 174, 178–179, 185, 199, 229
 Dyk, Viktor 160, 179–180, 184, 186
- Ebert, Karl Egon 29–30, 66
 Eckert, Jindřich 20–21, 33, 70, 78, 101
 Edison, Thomas Alva 133, 139
 Eim, Gustav 65, 73, 89, 229
 Einhorn, Erich 216
 Einstein, Albert 137
 Eisenmann, Louise 130
 Eisenmeyer, Josef 220
 Eisner, Pavel 138, 146
 Eliáš, Jiří 205
 Éluard, Paul 191
 Emča Revoluce *viz* Czadská, Ema
 Eminger, Josef 71
 Emingerová, Helena 47
 Engel, Emanuel 10, 72
 Englová, Johanna 10
 Erben, Karel Jaromír 27, 74
- Fa Presto *viz* Mašek, Karel
 Fanda Nosejček (Vozejček), *tanečnice, Montmartre* 155
 Fantová, Berta 137, 220, 229
 Farský, Josef 27
 Fastei, Jiří 229
 Fastei, Petr 57, 65, 67, 84, 229
 Feigl, Friedrich (Bedřich) 144
 Feuerstein, Bedřich 189
 Fiedler, Hynek 29, 72
 Field, T. R. 145, 205–208, 232
 Fink, Antonín 72
 Firt (Fürth), Julius 202–203, 229
 Firtová, Eva 203
 Fischer, Otokar 37, 166, 204
 Fischl, Viktor 231
 Flašner, Karel 157, 170
 Folprecht, Arnošt 130
 Forchheimová, Magdalena 61
 Forman, Miloš 219
 Forster, Vilém 160
 Frank, Philipp 137
 Franta Šumavský, Josef 27
 Frejka, Jiří 193, 216
 Frič, Jan 131–132, 229
 Frič, Josef 19–21, 74
 Frič, Josef Václav 22, 57 67–68, 101, 229, 232
 Frič, Mac *viz* Frič Martin
 Frič, Martin 203
 Fričová, Johanna 19–21
 Fričovi, *rodina* 19, 22, 25

- Frída, Vladimír 43
Frídová, Božena 43
Fridrich, František 60, 74, 103, 210
Frýd, Norbert 145, 229
Frynta, Emanuel 219–220, 225
Fügner, Jindřich 231
Fuchs, Alfred 143
Fuchs, Rudolf 138, 143, 146–147
Fuka, Vladimír 217, 219
Fürth, Julius *viz* Firt, Julius
- Gareis, Antonín 73
Gellner, František 154, 172, 197, 232
Gimpl, Georg 229
Gočár, Josef 180, 201
Goldhammer, Jan 198–199
Goll, Jaroslav 32, 73, 127, 229
Götz, František 37
Grabowski, Bronislaw 72
Gregor, Bedřich 110
Grégr, Julius 73, 115
Grögerová, Bohumila 219, 229
Grošup, *anarchista* 196
Grünberger, Oskar 160
Gruša, Jiří 218
Guth-Jarkovský, Jiří Stanislav 153
Guttman, Robert 133, 139
- Haas, Hugo 202–203
Haas, Rudolf 147
Haasová-Nečasová, Jarmila 145
Hádek, Karel 229
Hahn, *pianista* 169
Halas, František 187–189, 215, 232
Hálek, Vítězslav 10, 71, 74
Hamerník, Josef 57
Hamlet, *číslník viz* Jiráek František
Hanus, Ignác Jan 20, 232
Hanusová, Laura 20
Hanzal, Josef 229
Haptmann, *malíř* 20
Hásková-Dyková, Zdenka 50
Hašek, Jaroslav 11, 115–116, 149–150, 152, 154–161, 168–169, 179, 181–182, 185, 208, 229–230, 232
Hašler, Karel 122, 162
Haušild, Ignác 57
Havel, Václav 217, 227, 229
Havlíček Borovský, Karel 57, 67, 232
Havlíčková, Zdenka 18, 55
Havlová, Antonie 170
Havlová, Olga 217
Havránek, Bedřich 70
Havránek, Edgar Theodor 70, 229
Hebdová, Kateřina 33, 35
Heidelberg, Fraňa Josef 73, 149
Held, Jan Theobald 28, 30
Heller, Servác Bonifác 71, 99
Hellich, Josef Vojtěch 16, 22, 65, 68
Hellmuth-Brauner, Vladimír 16, 29, 229
Helm, Amand 26–27
Hennerová, Dida *viz* Pujmanová, Marie
Herben, Ivan 203, 229
Herben, Jan 99
Hergesel, František 106, 120, 122, 125, 149, 190
Herites, František 232
Heritesová, Božena 51
Herriot, Eduard 226
Herrmann, Emil 71
Herrmann, Ignát 72–73, 76, 80, 108, 119, 229
Herzog, Jan 61
Heyduk, Adolf 74, 229
- Heyrovský, Jan Křtitel 19
Hilar, Karel Hugo 166
Hilser, Theodor 105
Hiršal, Josef 217–219, 229
Hlava, Jaroslav 119
Hlaváček, Václav 229
Hlavová, *manželka Jaroslava Hlavy* 119
Hlavsová, Anna Milina 26
Hodura, Quido 131
Hoetzel, Jiří 226
Hoffmann, Camill 147
Hoffmeister, Adolf 11, 133, 143, 146–147, 189, 193, 198, 201, 229, 232
Hoffmeister, Karel 76
Hofman, Vlastislav 180
Hofmeister Rudolf 131
Hofmeister Rudolf Richard 131–132
Holárek, Emil 24
Holeček, Josef 89, 99, 108, 229
Holman, Josef 202
Holomíček, Bohdan 219
Holub, Karel 229
Homolatsch, *fotograf* 14
Honzík, Karel 171, 188–190, 215, 229
Hora, Josef 174, 186, 189, 194
Horníček, Miroslav 219
Hořejší, Jindřich 189, 193–194
Hořica, Ignát 99
Hostinský, Otakar 73
Hovorková, Josefina 110
Hrabal, Bohumil 11, 12, 224–229, 232
Hrabalová, Eliška 224
Hrdličková-Šrámková, Miloslava 196
Hroboň, Samuel Bohdan 22, 24
Hrubín, František 174, 180, 188, 189, 219, 229
Hrych, Ervín 207
Hrzalová, Hana 230
Hübl, Milan 224
Hübnerová, Marie 212
Huguenin, Karel August 69
Hukal, Josef Jaroslav 210
Humblová-Mladotová, Valentine 139
Hurban, Miloslav Josef 24, 230
Hus, Jan 130
Hvízďálek, František 154, 167
Hýsek Miloslav 131
- Charvát, Alois 80, 230
Charvátová, *herečka* 117
Chittussi Antonín 17, 53
Chmelař, *kavárník* 70
Chmelenský, Josef Krasoslav 10, 60
Chmelová-Šimáčková, Joža 37
Chramostová, T. 74
Chvojka, František J. 90–91
- Innemann, Rudolf 109–111, 114, 123
- Jakobson, Roman 191
James, Henry 12
Jammes, Francis 193
Jan Nepomucký 130
Janda, Bohumil 141
Jansa, Václav 83
Janžurová, Iva 219
Jaroš, A. 145
Jarý, Jan 128
Jedlička, J. 84
Jedlička, Otakar 71
Jehlička, *fotograf* 107
Jelen, Alois 57
Jelínek, Cína 122
Jelínek, Edvard 230
- Jelínek, Hanuš 37–38, 40, 42, 153, 179, 183, 230, 232
Jelínek, *malíř* 180
Jelínková-Dušková, Růžena 10
Jenewein, Felix 105
Jeník z Bratřic, Jan 28, 30
Jeřábek, František Venceslav 33–34
Jesenská, Milena 7, 172
Jesenská, Růžena 51, 76
Jílovská, Staša 172
Jílovský, Rudolf 167, 202
Jiráek, František 153, 155–156
Jiráek, Miloš 37, 48
Jiráek, Alois 99
John, Jaromír 139, 179, 188, 200–201, 203, 230–232
Juliš, Emil 217
Jungmann, Josef 31, 37, 232
Jurčinová, Eva 230
Jursa, Jan 131
Justitz, Alfred 144
- Kabeš, Petr 218
Kafka, Franz 11, 133, 137–139, 141–144, 168, 172, 186, 220, 229–231
Kácha, Michal 196–197
Kaiser, Jan 88
Kalašová, Klementina 232
Kalašová, Marie 54, 232
Kalina, Josef Jaroslav 65, 232
Kalista, Zdeněk 127, 130, 193, 217, 230, 232
Kamenský, Rudolf 150
Kaminský, Bohdan 37, 48, 101, 106, 108, 110–111, 117–119, 149, 204, 232
Kamper, Jaroslav 40
Karásek ze Lvovic, Jiří 37, 41, 52, 54, 56, 88, 103, 119, 186, 230
Karásková, Františka 37, 73
Kars, Georges (Jiří) 144
Kastil, Alfred 220
Kašpar, Adolf 78, 131–132
Keller, K. 14
Khás, Ladislav 198–199
Khol, Karel 123
Khola, Miroslav 219
Khop, Emanuel 85, 124
Khop, Josef 123
Kiesslerová, Hedy 172
Kiršnerová, Lula, 55
Kisch, Egon Erwin 11, 142–145, 148, 152, 155–156, 170, 229–232
Kittl, Emanuel 72, 82
Kittl, Jan 82
Kladiva, Jaroslav 225
Klásterský, Antonín 101, 103
Klaudy, Karel Leopold 18
Klecanda, Jan 230
Klecanda, Vladimír Vojtěch 201
Kleeman, F. 61
Klemens, Josef Božetěch 19, 22, 25, 231
Klika, Čeněk 123
Klika, Miloš 199
Klíma, Ladislav 138–139
Kliment, *herec* 118
Klinger, Evžen 172
Klumpar, Ladislav 117, 119
Klumparová, *manželka L. Klumpara* 119
Knap, Josef 232
Knedlhans Liblinský, Jan Slavibor 57, 72
Knüpf, Beneš 220
Kobliha, František 222
Kočí, Bedřich 99
Kočí, Josef 126

- Kodíček, Josef 138
Kohout, Alois 79
Kohout, Eduard 216
Kohout, Jára 84
Kokoška, Oskar 141
Kolár, František Karel 73, 89, 122, 212
Kolár, Josef Jiří 99, 122
Kolář, Jiří 217–219, 229, 231
Kolínský, *vrchní, Deminka* 197
Kollár, Jan 24
Koníř, Agathon 131
Konrád, Edmond 37, 51, 230
Konrád, Karel 190, 194
Konůpek, Jan 220, 222
Koppe, A. L. 60
Kopřiva, *obchodník* 199
Kořenský, Josef 106, 117–118, 232
Kořínek, František 127–130
Košťálová, Lidka 56
Kot, Ivan 224
Kounic, Václav 14, 72
Krajník, Miroslav 71
Krásnohorská, Eliška 32–33, 55, 71, 230
Kratochvíl, Zdeněk 154, 161, 163, 175, 232
Kraus, Karl 133, 139, 142
Kraus, Oskar 220
Krecar, Jarmil 73, 230
Kreitner, Leopold B. 141, 230
Krejčí, Karel 100–101, 105–107, 109–110, 115, 230
Krejčík, Karel 101, 104–107, 110–113
Krejčíková, Jaroslava 110
Krejčíková, *manželka K. Krejčíka* 110
Kremlička, Rudolf 172
Kreuschmar, F. 65
Kriebel, Zdeněk 219
Kriehuber, J. 16
Kristián, *autor tzv. Kristiánovy legendy* 130
Kroha, Jiří 150
Krössing, Adolf 210, 212
Kroupa, Václav 69–70
Krouský, František Karel 72
Krouťvor, Josef 61, 214, 230
Křelina, František 217
Kříčka, Petr 154, 184
Kubín Jaroslav 161
Kubr, Antonín 76
Kubrová, Růžena 76
Kučera, Jan 72
Kučerová, Vlasta 13, 19, 25, 230
Kuděj, Zdeněk Matěj 154, 156, 169–170, 182, 230
Kuffner, Jozef 99
Kun, Béla 138
Kukla, Karel Ladislav 78, 81, 88, 99, 209, 211, 230
Kupka, František 52
Kutina, Baltazar 28
Kvapil, Jaroslav 11, 37, 119
Kvapilová, Hana 37, 119
Kvapilová, Božena 232
Kysela, František 150–151, 154, 168, 179, 183, 185–186
Kysela, Josef 89
- Lada, Josef 154, 160, 169, 178–179, 185
Lachmann, J. 14, 71
Lamač, Karel 172
Lamarr, Hedy *viz* Kiesslerová, Hedy
Lammer, Vladimír 218
Langer, František 115–116, 144, 151, 154, 160, 176, 178, 180, 182, 184, 185, 193, 204, 230, 232
Langer & Pommerring, *fotoateliér* 33
- Langhans, Jan 34, 51, 106, 190
Laudová-Hořicová, Marie 10, 37, 56
Lauermannová-Mikschová, Anna 10, 31–34, 37–44, 47, 55, 220, 230–232
Lauermanová-Petrovičová, Kateřina 31
Laurin, Arne 141, 143, 200
Lažanský, Prokop 210
Leger, Karel 56
Leitzer, Jan 154, 156
Lejčar, Jan *viz* Leitzer Jan
Lenderová, Milena 18, 230
Leppin, Paul 144, 147
Lešehrad, Emanuel 85, 115–116, 230, 232
Lev, Josef 18, 71, 82
Levit, Pavel 189
Levý, Václav 71
Lexa, František 125, 131–132
Lhota, Antonín 70
Lhoták, Kamil 217–219
Liblínský *viz* Knedlhans Liblínský, Jan Slavibor
Lier, Jan 99
Lindauer, Ignát 110
Lindauerová, Věfa 110
Lippert, Julius 134
Lipský, Lubomír 219
Liszt, Ferenc 134
Liška, Emanuel Krescenc 117, 119
Lišková, *manželka E. K. Lišky* 119
Longen, Emil Artur 156–157, 166, 168–170
Longenová, Xena 156–157, 168, 170
Loos, Adolf 139, 201
Loosová, Claire 139
Lorenz, Josef 69
Loriš, /Jan/ 199
Lukes, Jan Ludovík 15
- Macek, Antonín 138–139, 143
Mádl, Karel B. 117, 119
Mahen, Jiří 197, 215
Mach, Josef 115–116, 159, 197, 230
Mácha, Karel Hynek 61, 230
Machálek, Karel 218
Machar, Josef Svatopluk 52, 102, 108, 139, 179, 230, 232
Machatý, Gustav 172
Machek, Antonín 30
Maixner, Petr 73
Majerová, Marie 179, 186, 188, 232
Makovská, *manželka hostinského K. Makovského* 72
Makovský, Karel 72
Malířová, Helena 51, 179, 232
Malý, Jakub 58, 180
Malý, Rudolf Ina 37
Malypetr, Jan 226
Mandlová, Adina 203
Mánés, Josef 70–71, 110
Manger, K. 130
Mann, Thomas 140
Marek, Antonín 21, 26
Marek, Josef Richard 232
Marek, Karel 156, 161, 168
Mareš, Michal 138–139, 157, 186, 196, 230
Maria, Jaroslav 37, 53, 56, 220, 230
Markalous, Bohumil *viz* John, Jaromír
Markalousová, Gisela 139
Marková, Polyxena *viz* Longenová, Xena
Marold, Luděk 76, 105, 107–108, 116
Maroldová, Zdenka 116
Marysko, Karel 225
Masaryk, Ludvík 94
Masaryk, Tomáš Garrigue 94, 143
- Máslo, Jindřich 76
Mašek, Karel 150
Matějček, Antonín 130, 139, 154, 180
Matějovský, Antonín 123
Materna, Václav 131
Mathesius, Vilém 37
Mathesy, František 77, 230
Mauder, Josef 37
Maudrová, Julie 37, 43
Max, Josef 67
Mazura, *vinárník* 199
Medek, Rudol 186, 220
Měchura, Jan 19, 23, 28–29
Měchurová, Terezie *viz* Palacká, Terezie
Melniková-Papoušková, Naděžda 57, 230
Menger, Václav 156, 232
Meyrink, Gustav 140–141
Míčko, Miroslav 229
Mikovec, Ferdinand Břetislav 57
Mikschová, Anna *viz* Lauermannová-Mikschová, Anna
Minařík, Jan 169
Mommsen, Theodor 130
Moravec, Josef 230
Mošna, Jindřich 72, 76, 97–98, 114, 122, 212
Motyčka, Vladimír 189
Mozart, Wolfgang Amadeus 70
Mráz, Vincenc 72
Mrkvička, Jan Václav 131–132
Mrkvička, Otakar 189
Mühlberger, Josef 147
Mucha, Alfons 162
Mulač, Jan 39, 102–103, 106, 108–110
Müller, František 139
Müller, Václav 128, 130, 230
Müllerová, Milada 139
Musil, Jiří František 210, 230
Musil, Vladimír 231
Muttich, Kamil Vladislav 168
Muzika, František 44
Mydlář, Jan 77
- Nádherný, Karel 139
Nápravník, Robert 71
Náprstek, Vojta 37, 56, 84
Náprstková, Josefa 124
Nasková, Růžena 49–51, 212–213, 230
Nebeský, Václav Bolemír 74
Nebor, Leoš 217
Neckář, *fotograf* 143
Nedoma, Václav 71
Neff, Vladimír 134
Nejedlý, Otakar 154
Němcová, Božena 22
Němeček, Zdeněk 199
Neruda, Jan 10, 71–74, 82, 84, 149, 230
Neumann, Stanislav 216
Neumann, Stanislav Kostka 116, 187, 197
Neumannová, Augustina *viz* Braunerová, Augustina
Nezval, Vítězslav 11, 77, 111, 124, 180, 187–193, 197–198, 201, 229–230, 232
Nittinger, Robert 71
Noiret, Philipp 226
Nor, A. C. 194, 230
Novák, Arne 130, 232
Novák, Bohumil 189
Novák, Láďa 11, 105–106, 120–121, 123, 125–126
Novák, R. 210
Novák Vítězslav 76
Novotný, Antonín 67, 230
Novotný, Miloň 219

- Novotný, Václav Juda 99
Novotný, Vladimír 199
Nowak, Willi (Novak, Vilém) 144
- Ohmann, Bedřich (Friedrich) 136, 164
Olbracht, Ivan 138
Oliva, Viktor 11, 68, 76, 105–106, 110–111, 118, 123, 214
Ondráková, Anny 172
Opočenský, Gustav Roger 115, 150, 154–155, 157–159, 169, 230
Oppelt, Josef 146–147
Ostrčil, Otakar 216
- Pacovský, Emil 220, 222
Paderlík, Arnošt 195
Pachmayer, Josef 186
Palacká, Marie *viz* Riegrová, Marie
Palacká, Terezie 28–30
Palacký, František 16, 18–19, 23–24, 29–32, 66, 99, 134, 232
Palacký, Jan 30
Paleček, Josef 71
Pasternak, L. 137
Páta, František 131
Páta, Josef 131, 230
Patera, František 172, 175–176, 178, 231
Patsche, Eugen 97–98
Pavler, Rudolf 129–130
Pech, Jindřich 71
Pekař, Josef 127–130, 229–230
Pelda, Miloš 130
Penecke, Alfred 89
Pěnkava, *návštěvník Montmartru* 154
Peroutka, Antonín 123
Peroutka, Ferdinand 143, 152, 193, 202–203, 230
Petrovičová-Lauermannová, Kateřina *viz* Lauermannová-Petrovičová, Kateřina
Petřík, Josef Vladimír 184–185
Pflanzler, Vilém 91
Pick, Otto 138, 143–144, 146–147, 220
Pichl, Josef Bojislav 10, 60
Pichlová, Františka Božislava 20
Pinkas, Adolf Maria 57
Pinkas, Soběslav 31, 57
Pirková-Theimerová, Lída 168
Pittermann, Emil *viz* Longen, Emil Artur
Počta, Josef 142, 144
Podlipská, Ludmila *viz* Vrchlická, Ludmila
Podlipská, Sofie 10
Pokorná-Purkyňová, Růžena 168
Pokorný, Rudolf 101
Poláček, Karel 133, 197, 202–203
Polák, Karel 89
Politzer, Heinz 147
Pollak, Oskar 141
Ponec, Jaroslav 118
Popel, Miloš 232
Poppe, Gustav 70
Poprovský, Artur 168
Pospíšil, Jára 157
Pospíšil, Jaroslav 21
Pospíšil, Karel 123
Posselt, Jan 140, 232
Preissová, Gabriela 10, 37, 54–55, 232
Presl, Jan Svatopluk 24
Procházka, Arnošt 119
Prušáková-Honzíková, Marie 171, 231
Přemysl Otakar II. 130
Pujman, Ferdinand 37
Pujmanová, Marie 10, 37
Pulda, Antonín 89
Pulkrábek, Rudolf 123
- Purkyně, Jan Evangelista 15
Purkyně, Karel 13, 70
Pytlík, Radko 71, 76, 78, 120–122, 159, 162, 182, 225, 231
- Quast, Zachariáš 67
Quis, Ladislav 10–11, 71, 73, 89, 231
- Raab, Inge 231
Racek, F. 116
Rada, Eduard 152
Radoňová-Šárecká, Maryša *viz* Šárecká, Maryša
Rajská, Bohuslava *viz* Reisová, Antonie
Randa, Antonín 99
Rašek, Karel 105, 116
Raušar, Josef Zdeněk 131–132
Ravik, Slavomír 175, 231
Reach, Zikmund 62, 67, 100, 135, 139
Reinerová, Lenka 9, 231
Reisová, Antonie 19, 21–22, 24–26, 231
Reisová, Johanna *viz* Fričová, Johanna
Rélink, Karel 109, 122–123, 149, 231
Riegel, A. 123
Rieger, Bohuš 32–33, 35
Rieger, František Ladislav 18, 22, 31–35, 38, 41, 230
Rieger, Ladislav 35, 229
Riegrová, Libuše *viz* Bráfová, Libuše
Riegrová, Marie 28, 31–33
Riegrovi, *rodina* 32–33
Rilke, Rainer Maria 140
Ritter, J. 97
Ritter z Rittersbergu, Jan 27, 29
Ritter z Rittersbergu, Ludvík 29, 67, 231
z Rittersbergů, Henrietta 29
Rohan, Bedřich 133, 142, 172 231
Roith, František 134
Rokyta, Hugo 140, 217, 231
Róna, Bedřich 133, 231
Roth, Susanna 225
Rottmayer, *fotograf* 73
Roubík, František 57, 231
Rous, František 123
Rožek, Karel 89, 115
Rubeš, František Jaromír 57
Rutte, Miroslav 37–38, 43–46, 231–232
Ryba, Bohumil 131
Rychlík, Jan 217
Rys, Václav 232
- Řivnáč, Rostislav 231
- Sabina, Karel 71, 73–74
Ságrer, Augustin 180
Sak, Robert 37, 231
Saloch (Salouch) *viz* Šaloch, František
Sauer, Franta 160, 232
Seeling, Bernard Otto 117
Seifert Augustin 131
Seifert, Jakub 89, 131, 212
Seifert, Jaroslav 104, 172, 175, 181, 187–191, 193–194, 198, 204, 214–215, 231
Sekanina, František 89, 97, 115
Sekera, Martin 231
Serke, Jürgen 147, 231
Schaller, Jaroslav 58, 231
Scheinpflugová, Olga 41–42, 202, 216, 231
Schier, F. 14
Schiller, Friedrich 142
Schmidt, Leopold Jaroslav 57
Schmoranz, Gustav 119
Schneider, František 30
Schnirch, Bohuslav 73
- Schöbl, Edvard 127
Schödl, Jindřich 29
Schulhoff, Erwin 146
Schwarzenfeldová, *baronka* 33
Schwarzová, Růžena 37
Schweiger, Hanuš 149
Schwertassek, Franz 82, 112
Siebenschein, Hugo 41, 204
Silaba, A. 108
Skácelík, František 37, 47–48, 52, 102, 231
Skála, Vít 122
Skarlandt, Julius 115
Sklenář, Josef 71, 73
Sklenářová-Malá, Otýlie 71, 73
Skořepa, František 226
Skrdlík, Alois 150
Skrejšovský, Jan Stanislav 73
Sládeček, Bohumil 131
Sládek, Josef Václav 12, 37, 71, 73
Sládek, Václav 131
Sladkovský, Karel 72
Slavík, Jan 57
Slukov, Vojta 117, 212
Smetana, Bedřich 71–73, 82, 210
Smolka, K. 32, 120
Smrčka, Otakar 131
Sochůrek, Josef 168–169
Sommer, Otakar 130
Sova, Antonín 37, 48, 52
Sovák, Jiří 219
Springer, František 180
Sršeň, Lubomír 231
Staněk, Abund Břetislav 25
Staněk, Josef V. 13
Staněk, Václav 19–21, 23–25, 27, 232
Staňková, Božena 24–25
Staňková, Karolína 24–25, 27
Staňkovi, *rodina* 19, 22, 25
Stankovský (Staňkovský), Josef Jiří 89
Štašek, Antal 71, 73
Stefan, Oldřich 210
Steinbach, Karel 197, 202–203, 231
Steinich, Karel 114
Stejskal, *malíř* 199
Stivín, Josef 186
Strachovský, Josef 105–106
Strakatý, Jan 72–73
Strejček, Ferdinand 131, 231
Stretti, A. 21, 24
Stretti, Viktor 64
Strimpl, Ludvík 47
Stropnický, Leopold 122
Stroupežnický, Ladislav 34
Stupecký, Josef 220
Stýblo, Max B. 78
Sudek, Josef 188, 193, 194
Süss, Jan 64
Svěrák, Jan 219
Světla, Karolína 10, 15, 26–27, 231
Svoboda, Alois 123
Svoboda, Emanuel 91, 229, 231
Svoboda, František Xaver 47–49, 51–52, 101–103, 112, 232
Svoboda, Jiří 189
Svoboda, Josef 72
Svoboda, Karel 57
Svobodová, Ema 126
Svobodová, Františka Božislava *viz* Pichlová, Františka Božislava
Svobodová, Růžena 10, 37, 47–52, 56, 232
Svobodovi, *manželé* 48–49
Svolinský, Karel 12
Sychra, Vladimír 158

- Šalda, František Xaver 37, 47–50, 52
Šaloch, František 154
Šaloun, Ladislav 131
Šamberk, Ferdinand František 72–73, 76, 122, 212
Šarecká, Maryša 14, 17, 32–33, 54, 56
Šejbalová, Jiřina 216
Šejnost, Josef 130–131
Šembera, Vratislav Kazimír 73, 232
Šetlík, Josef 24
Šetlíková, Božena *viz* Staňková, Božena
Šíma, Josef 222
Šimáček, Matěj Anastasia 101, 103
Šimáčková, *manželka kapelníka Šimáčka* 81
Šimek, František 131
Šimon, Jan 127
Šimůnek, Karel 124
Šimůnek, *vrchní, Unionka* 180
Šípek, Karel 213, 231
Škarda, Jakub 71–72
Škorpil, Josef 107
Škrdlík, Alois 150
Šmaha, Josef 73
Šmahelová, Helena 200, 231
Šmeral, Bohumír 160
Šmeral, Theodor 160
Šmíd, Jindřich 73
Šmíd, Leopold František 78, 110
Šmídová, *manželka Leopolda Františka Šmída* 110
Šmidt, Leopold *viz* Schmidt, Leopold Jaroslav
Šolaja, Bogdan 160
Šomková, Lori 61
Špála, Václav 196
Špatný, *hostinský Na Plzence* 57
Špecingerová-Baušová, Klára 37, 56
Špott, *tenorista* 154
Šrámek, Fráňa 168, 196–197
Šrámek, Jan 138
Šrámková, Alena 138
Šrut, Pavel 218
Štapfer, Karel 105, 114, 120
Štech, Václav 13, 231
Štech, Václav Vilém 176–178, 180, 198, 231
Šternberg, Kašpar 30
Štorch, Karel Boleslav 26–27
Štorch-Marien, Otakar 10, 37, 41, 44–45, 47, 49–50, 52–53, 56, 195, 231
Štroff, Karel 124
Štursa, Jan 175, 179, 190, 196
Štursa, Rudolf 196
Štych, Antonín 123
Štyrský, Jindřich 172, 189–191
Šubert, František Adolf 34
Šulc, Antonín 123
Šumavská, Vilma 205
Šumavský, Franta *viz* Franta Šumavský, Josef
Šusta, Josef 10, 127, 130
Švabinský, Max 53, 61
Šváb-Malostranský, Josef 101, 109–110, 232
Švela, Vilém 71, 73
- Táňa Policajtká, *tanečnice, Montmartre* 155
Teige, Karel 172, 181, 189–193, 230
Tesař, Bedřich 72
Tesař, Vladimír 171
Těsnohlídek, Rudolf 197
Téver Felix *viz* Lauermannová-Mikschová, Anna
Theer, Otakar 37, 41, 43, 45, 47, 204, 232
Thomas, Rudolf 143
Thun, Leo 14
Thun-Nádherná, Sidonie 139
- Thurn-Taxis, Rudolf 15
Thurn-Taxisová, Jenny 15
Tichý, Alois 150
Tichý, František 180
Tilsch, Emanuel 45
Tilšchová, Anna Maria 10, 37, 45–46
Titz, Karel 131
Toman, Hugo 72
Toman, Karel 113, 154, 168, 184
Tomášek, Václav Jan 28, 34
Tomek, Václav Vladivoj 66, 99, 231
Tomíček, Jan Slavomír 27
Tonka Šibenice *viz* Havlová Antonie
Tonner, Emanuel 15, 71, 73
Topič, Jaroslav 143
Topinka, Miloslav 218
Torberg, Friedrich 135, 141, 147, 218, 231
Toužimský, Josef Jakub 34, 99, 231
Toyen 172, 189–191
Tragy, Otto 53
Trmal z Toušic, Emanuel 63, 231
Trsek, Vilém 123
Trumm, Josef 157
Tschuppik, Karl 147
Tuček, Alois 115
Turnovský, Josef Ladislav 34
Turnovský, Julius 133, 139
Tusar, Slavoboj *viz* Tuzar, Slavoboj
Tusar, Vlastimil 186
Tuzar, Slavoboj 186
Tyl, Josef Kajetán 61
Tyršová, Renata 15, 231
- Uher, František 77
Ullik, Hugo 67
Ulrich, Josef 88
Urbánek, Zdeněk 117
Urzidil, Johannes 138, 143–144, 147, 230–231
Utitz, Emil 141–142
- Vacke, Josef 176
Václav, *svatý* 130
Václav IV. 77
Vaculík, Ludvík 218, 231
Váchal, Josef 56, 89, 150, 182, 220, 222, 232
Z Valdštejna, Albrecht 130
Valenta, Mat. 84, 88, 232
Valéry, Paul 217
Valja, Jiří 217
Váňa, Vojtěch 114
Vančura, Vladislav 187, 188
Vaněk, Jindřich 52–53, 82
Vaňka, František 57
Vašatý, Jan 71
Vávra, Emanuel 72
Vávra, Jan 123
Vávra Haštalský, Vincenc 57, 72
Vavroušek, Bohumil 40, 42, 108, 117–119, 131–132, 232
Včelička, Géza 171, 232
Verlaine, Paul 214
Veselý, Antonín 131
Veselý, Jindřich 131–132
Veverka, *fotograf* 196
Vigny, Alfred de 34
Vik, Karel 130
Vika, Karel 169–170, 232
Vilímek, Jan 60
Villani, Josefina 14
Villani, Karel Drahotín Maria 14–15
Villani, Olga 14
- Villani, Zdenka 14
Vinařický, Karel Alois 20
Vladislav, Jan 219
Voborník, Jan 131–132, 229–230
Voborník, Václav 131
Vocel, Jan Erazim 27
Vocelová, Ludmila 27
Vocelová, Matilda 27
Vodák, V. 174
Vodňanský, Jan 219
Vodseďálek, Ivo 224
Vojan, Eduard 37, 49, 76, 112, 143, 220
Vojanová, Olga 49
Vojta, Jakub *viz* Slukov, Vojta
Vokurka, Václav 127, 129
Vozka, Jaroslav 100, 232
Vratislavovy, *komtesy* 30
Vráz, Enrique Stanko 126, 131
Vrba 72
Vrchlická, Ludmila 33
Vrchlický, Jaroslav 10–11, 33–34, 37–39, 76, 99, 105, 107
Vyskočil, Quido Maria 162
- Wahrmund, Ludwig 143
Wachsmann, Bedřich 88
Waltner, Josef 84, 150–152, 157, 168, 232
Warausová, Vilma 156, 232
Wassermann, Václav 203
Weber, Carl Maria 70
Weil, Jiří 219
Weis, Karel 131
Weiss, Ernst 147
Weltsch, Felix 141, 220
Werfel, Franz 138, 140, 142–144, 147, 220
Wernisch, Ivan 218
Weyr, František 72
Wiehl, Antonín 38
Wiener, Josef 202
Wiesner, Richard 199
Wimmer, R. 123
Winder, Ludwig 147
Winter, Moritz Ludwig 24, 26–27, 31–32
z Wiśniowskich, Honorata *viz* Zapová, Honorata
Wolker, Jiří 172
- Zahradníček, Jan 189
Zajíček, Edvard 72
Zap, Karel Vladislav 15–16, 21, 26–27, 59, 223, 232
Zapová, Honorata 16, 21, 26–27, 230, 232
Závada, Vilém 187, 190, 232
Zeman *viz* Stašek, Antal
Zemlinsky, Alexander 133
Zeyer, Julius 34, 37, 39, 42, 53, 232
Zíbrt, Čeněk 183, 232
Zlín *viz* Machálek, Karel
Zoufalý, Václav 210
Zrzavý, Jan 37, 56, 173, 220, 222, 231
Zuna, František 123
Zuna, J. V. 21
Zuna, Otakar 123
Zuna, Rudolf 123
Züngel, Emanuel 71
Zvěřina, Metoděj 159
Zvěřinová, Božena 159
- Žáček, V. 15, 232
Žákavec, František 130
Žilina, Miloslav 217
Žižala, Tomáš B. 117
Žižka z Trocnova, Jan 130

REJSTŘÍK MÍST

- Akademická kavárna 171, 215
Arcivévoda Štěpán 66
Arco 11, 133, 139, 141–144
- Batalión 78
Bendlova kavárna 210
Bohemia 57
- Café Central 7, 164
Café Corso 136, 211
Café Edison 133, 138–139
Café Français 134, 136, 141
Café Wien *viz* Vídeňská kavárna
Central *viz* Café Central
Corso *viz* Café Corso
Continental *viz* Kafee Continental
- Deminka 171, 196–197, 215
Dvorní pivovar 84
- Edisonka *viz* Café Edison
- Fénix 133
Français *viz* Café Français
- Herčíkovy plzeňské restaurace *viz* U Ježíška
Hlavovka 171, 215
hotel Arcivévoda Štěpán *viz* Arcivévoda Štěpán
hotel Modrá hvězda *viz* Modrá hvězda
hotel Paříž 191
hotel U zlaté husy *viz* U zlaté husy
- Imperiál 171
- Jedová chýše 79
- Kafee Continental 133, 140, 141
Kaisrova kavárna 88, 99
Kasino, německé *viz* Německý dům
kavárna Bohemia *viz* Bohemia
kavárna Arco *viz* Arco
kavárna Čáslavského 74
kavárna Imperiál *viz* Imperiál
kavárna Louvre *viz* Louvre
kavárna Metro *viz* Metro
kavárna Štěrba-Lindt 171
kavárna Union *viz* Union
Kleinhampfl *viz* Metro
Kobylka *viz* Na Balkáně
Kolářova restaurace 117
Kopmanka *viz* Na Balkáně
Královské lázně 57, 67
Kravín 11, 159
- Lorenzova kavárna 69
Louvre 11, 141, 144, 220–221
- Masarykova vinárna 94, 99
Masarykova moravská vinárna *viz* Masarykova vinárna
Metro 172, 187
- Mňouček 57
Modrá hvězda 134, 135
Monako 149, 157
Monopol 99
Montmartre 11, 150–158, 168
- Na Balkáně 157, 168–170
Na Korábě 91
Na Plzence 57
Na Zvonařce 10
NÁRKAV *viz* Národní kavárna
Národní kavárna 99, 132, 135, 171–172, 187–191, 215, 217
Německý dům (Deutsche Haus) 133, 135
Novoměstská kavárna 84
- Obecní dům 95, 117, 165
- Palác Metro *viz* Metro
Patschova vinárna *viz* vinárna Eugena Patsche
Petříkova vinárna *viz* U Petříků
Pivovar u Fleků *viz* U Fleků
Pivovar u svatého Tomáše *viz* U svatého Tomáše
pivovar U Černého orla *viz* U Černého orla
- restaurace Merkur 92, 93
restaurace na Barvířském ostrově 68
Restaurace nádraží Františka Josefa I. 130
Rokoko 171–172
- Savarin *viz* Společenský klub
Slavia 135, 171–172, 187, 190–193, 209–219
Slávie *viz* „Stará“ Slávie
Slovanská kavárna 57, 67
Slovanský dům *viz* Německý dům
Sochůrkův restaurant *viz* Na Balkáně
Společenský klub 200–201
„Stará“ Slávie 72, 209–210
Stoletá kavárna 78
Stoletka *viz* Stoletá kavárna
- Šochova kavárna *viz* U Zlatého tygra
Šubrtova vinárna 99
- Tůmova kavárna 140, 145, 171–172, 187, 192–194, 215
Tůmovka *viz* Tůmova kavárna
- U Bílé labutě 127
U Bílého lva 10
U Brejsků 11, 117, 127, 182–183, 213
U Bucků 81
U Bumbříčka 85, 118
U Černého orla 83
U Červeného orla 10, 60
U Donátů 99
U Fleků 10–11, 18, 96, 109, 120–126, 198
U Halánků 84, 124
U Hařapatů *viz* U Halánků
U Choděrů 117–119, 213
- U Ježíška 71–73, 127
U Ježků 84
U Klíčů 131
U Knoblochů 73
U Kobylky 65
U Komárků 10, 61
U Krobiána 99
U Křížků 57
U Kupců 127, 129–130
U Lhotů 88
U Mahulíka 99
U Mázlů 208
U Medvídků 18, 56, 75, 184
U Modrého hroznu 69–70
U Myslíků 84
U Petříků 84, 184–186
U Pinkasů 208
U Piskáčka 133
U Pokorných 127
U Primasů 57, 84
U Ritzenthalerů 10, 60
U Rozvařilů 80–81
U Salvátora 131
U Schnellů 132
U skalního vrabce 196
U Sochůrků *viz* Na Balkáně
U Sokola 75
U Stromečků 99
U sudů Goldhammerových *viz* vinárna Jana Goldhammera
U Suchých 61
U svatého Tomáše 10, 100–102, 104–115
U Svornosti 67
U Šálků 82–83
U Šenfloků 90–91
U Sochů *viz* U Zlatého tygra
U Špinků 88–89
U Štajgrů 82
U Štupartů 87
U Tesařů 99
U Tří pštrosů 58
U Vejvodů 85–86
U Zelené žáby 77
U Zlaté husy 57, 67
U Zlaté váhy 63
U Zlatého hada 58
U Zlatého litru 115–116
U Zlatého tygra 223–227
U Žandalínů 99
- Union 7, 11, 135, 140, 144, 172, 174–181, 183, 185, 187, 193, 197, 218
- Vídeňská kavárna 89, 210
Vikárka 76
Vinárna Eugena Patsche 97–98, 118
Vinárna Jana Goldhammera 198
- Zlatá studně 195
Zlatý křížek 133
- Žofín *viz* restaurace na Barvířském ostrově

Yveta Dörflová, Věra Dyková

*Kam se v Praze
chodilo za múzami*

Literární salony, kavárny,
hospody a stolní společnosti

Typografie Zdeněk Ziegler a Vladimír Verner
Ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví
vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol s r. o.,
roku 2009 jako svou 884. publikaci
Odpovědná redaktorka Marie Válková
Vydání první. Stran 240
Vytiskla tiskárna Ekon, Jihlava

Nakladatelství Vyšehrad, spol s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7021-961-4